Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 110 (1104)	Łódź, Czwartek 12 Maja 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג י' אייר תרפ"ז.	Nr. 110 (1104)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

דעקרעט וועגען האנדעלס-קאמערן.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע, איגנאצ. קוויאטקאווסקי האט אויף דער היינטיגער זיצונג פון מיניסטערראט פארגעלייגט א פראיעקט פון דעם מלוכה פרעזידענט'ס א פארארדנונג וועגען דער ארגאניזירונג פון האנדעלס-אינדוסטריעלע קאמערן.

אפצושאפען צוואנג-זונטאג-רוה

פאדערען 400 יודישע סוחרים.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער וויצע פרעמיער בארטעל האט בעקומען א דעפעשע פון בענדין, אז א פערזאמלונג פון 400 יודישע סוחרים האט בעשלאסען צו ווענדען זיך מיט א פאדערונג צו דער רעגירונג, דער ארטיקעל 111 פון דער קאנסטיטוציע וועגען צוואנגס-זונטאג-רוה זאל ווי-צום-שנעלסטען אפגעשאפט ווערען, מחמת די דאזיגע גזירה ווירקט נעגאטיוו אויף דעם ווירטשאפטליכען ווידעראויפבוי.

שרפה אויף ווארשא'ווער לופט-פליה-פלאץ.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האלב 12 בייטאג איז פון אן'אונבאוואוסטער סיבה אויסגעבראכען א שרפה אויפ'ן לופט-פליה-פלאץ.

עס האבען זיך אנגעצונדען די מיליטערישע מעכאנישע לופט פליה ווארשטאטען.

שטורם-ווינטען אין ריגא.

ריגא, 11. (ספעצ. טעל.) דא איז היינט אויסגעבראכען א גוואלדיגער שטורם-ווינד צוזאמען מיט א שניי.

הונדערטער בוימער זענען אויסגעריסען געווארען מיט די ווארצלען.

די טעלעגראף- און טעלעפאן קאמוניקאציע אויף עטליכע צעהנדליג קילאמעטער ארום ריגא איז איבערגעריסען געווארען.

קאנאדא דראהט א פערפלייצונג.

מאנטרעאל, 11 (ספ. טעל.) צוליב דעם קאטאסטראפאלען ארויפרייסען זיך פון א שווערען וואלקען, וועלכער האט געדויערט א גאנצען מעת לעת אהן א הפסקה, איז די פראווינץ מאניטאבא אין קאנאדא בעדראהט פון א פערפלייצונג.

עס זענען אלארמירט אלע וואך אפטיילונגען, און מאביליזירט טויזענדער מענשען, וועלכע ארבייטען ביים פערפעסטיגען די וואלען און טאמעס. ס'איז אבער דא ווייניג האפענונג, אז די דאזיגע מיטלען זאלען העלפען אויסצומיידען די פערפלייצונג.

אנ'ערך טויזענד קרבנות

בעת דעם מורא'דיגען ציקלאן אין אמעריקא.

פאריז, 11 (ספ. טעל.) „העראלד" מעלדעט פון ניו יארק, אז אלס קרבנות פון ציקלאן (ווירבעל-ווינט) אין דעם מיטעל-טייל פון די פעראייניגטע שטאטען זענען געפאלען 234 דערהרג'עטע און 625 פערוואונדעטע.

די סיטואציע אין כינא.

לאנדאן, 11 (אט"ע). לויט ידיעות פון שאנכאי איז די סיטואציע אין שטאט כמעט א נארמאלע. דער בעלאגערונגס-צושטאנד איז אפגעשאפט געווארען.

די קאמפען צווישען ביידע ארמייען רויצרען נאך אלץ. עס קורסירען קלאנגען, אז דאס מיליטער פון טשאן-קאי-שעק'ן האט פערנומען נאנקין און ארויס געשמיסען די קאמוניסטען פון קיו-קיאנג. די שלאכטען אין דעם טאל יאנג-טסע זענען זעהר ערביטערטע. די צפון-ארמיי פון טשאנג-סא-לין רוקט זיך אין דער ריכטונג פון הופעה.

לאנדאן, 11 (אט"ע). די קאמוניסטישע ארמיי האט געליטען גרויסע קרבנות אין דער שלאכט מיט דער נאציאנאליסטישער ארמיי אונטער נאנקין. די צאהל פון די קרבנות איז נאך נישט צוזאמענגעשטעלט.

א יודישער לאנדווירט-שאפטליכער מוזעאום אין קאלינינדארף.

מאסקווע (י.ט.א.) אין קאלינינדארף, געוו. שדה-מנוחה, ווערט געעפענט א יודישער לאנדווירטשאפטליכער מוזיי. אין דעם דאזיגען מוזיי ווערט געזאמעלט ווערען אלץ, וואס האט א שייכות מיט דער ענטוויקלונג פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין רוסלאנד.

א מערדערישע אכו-שערקע.

וויען, 11 (אטע). היינט איז אין דער פארשטאדט אטאקרינג ארעסטירט געווארען אן'אקושערקע, וועלכע האט פערברענט אין אנ'אויווען עטליכע צעהנדליג קינדער, וועלכע זענען מיט איהר הילף געקומען אויף דער וועלט.

פערלוירנגעגאנגענע לופט-פליהער

פאריז, 11 (ספ. טעל.) וועגען די 2 לופטפליהער נונגעסער און קאלים, וועלכע האבען זיך אוועקגעלאזט אין וועג דורכ'ן אטלאנטיק אין די פעראייניגטע שטאטען, איז ביז היינט פריה נישט אנגעקומען קיין שום ידיעה. די אמעריקאנישע קריגס-שיפען און עראפלאנען זוכען די פערפאלענע.

די רעדאקציעס פון צייטונגען אין אלע שטעט ווערען בעלאגערט פון פובליקום, וואס איז נייגעריג צו וויסען וועגען דעם גורל פון די לופט-פליהער.

אפילו די היינטיגע זיצונג פון פארלאמענט איז אדורך אונטער'ן צייכען פון אונרוה און נערוועזיטעט צוליב די פערלוירענגעגאנגענע לופט-פליהער.

לאנדאן, 11 (אטע) אלע בעמיהונגען צו געפינען די פערלוירענגעגאנגענע פראנצויזישע לופט-פליהער האבען נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

די פעראינטערעסירונג מיט דעם דאזיגען ענין איז אזוי גרויס, אז דאס געפינען די לופט פליהער אדער כאטש די רעשטלעך פון די עראפלאנען איז געווארען אן'אמביציע פון אלע לופט-פליה סטאציעס. עס זענען בעשטימט געווארען צוויי פרעמיעס צו צעהן טויזענד דאלאר פאר די, וואס וועלען די לופט פליהער געפינען. דער טראגיזם פון דער סיטואציע ווערט נאך שטארקער דערמיט, וואס צוויי אנדערע פראנצויזישע לופט-פליהער, סען-ראמאן און מונעיר, וועלכע האבען געמאכט א לופט-רייזע אין דרום-אמעריקא זענען אויך לעת עתה נישט געפונען געווארען.

צוזאמענפאהר פון יודישע מילנער

פאדערט פערקלענערן דעם תבואה-עקספארט און די שטייערן.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אונטערן פארזיץ פון דעפ. ווישליצקי איז און ווארשא פארגעקומען א קאנפערענץ פון יודישע מילנער אין פוילען. עס זענען געקומען 30 דעלעגאטען פון פערשידענע שטעט. א-זמנלערדט געווארען איז דערהויפט די פראגע וועגען תבואה-עקספארט, און ס'זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס, אין וועלכע ס'ווערט, צווישען אנדערען, פערלאנגט, אז נאכ'ן הייאהריגען שניט זאל נישט ארויסגעפיהרט ווערען צו פיל תבואה קיין אויסלאנד, ווייל דערנאך מוז מען סיי-ווי ברענגען תבואה פון אויסלאנד קיין פוילען, און דאס ברענגט צו א יקרות.

דער צוזאמענפאהר פאדערט אויך צו פערקלענערן די שטייערן אויף תבואה וואס דארף ברענגען דערצו, אז די פרייזען אויף תבואה וועלען ביליגער ווערען.

די אנוועזענדע פארשטעהער פון ד קריסטליכע מילנער האבען געגעבען זייער הסכמה אויף די אנגענומענע רעזאלוציעס.

פאר עטליכע מיליאן ציהרונג

האט מען נע'גנב'עט ביים גראף ווילאפאלסקי.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ביים גראף וויעלאפאלסקי, וועלכער האט זיין פאלאץ ביי פינטשאוו, האט דער דינער גרינגארי בוכנאוו, א רוס, ארויסגע'גנב'עט ציהרונג אין דעם ווערט פון עטליכע מיליאן זלאטעס, און עוקר געווען.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט-געווארען, איז ער ענטלאפען אין דער ריכטונג פון סאוויעט רוסלאנד.

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטש 20

שבת דעם 14 טע מאי, 10 א זייגער אין דער פריה קומט פאר

א שלום-עליכם-אקאדעמיע

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטש 20

געווידמעט דעם 11-טען יאהרצייט פון גרויסען פאלקס שרייבער. .·. אין פראגראם: 1) רעפעראט וועגען שלום-עליכם - י. ליכטענשטיין, 2) רעציטאציעס און מאנאלאגען, אויס-געפיהרט דורך די „אווזעל ארטיסטען: יעקב מאנסדארף, נחום מעלניק, משה פאטאשינסקי און הערש פאזנאנסקי, רעא ראזאנצעוו וועלכער וועט זינגען די לידער 3) געזאנג אויסגעפיהרט דורכ'ן בעוואוסטען זינגער און ארטיסט פון דער רוסישער קליינקונסט-בינהנע „בלויער פויגעל" ה' „קדיש לוי יצחק", „איז אוועק אין קרוג דער מלך"-מ. קאנאפניצקא, „בעל-עגלה", „שער-ליד-כוזק פון שוכערט און א רייהע אנדערע יודישע פאלקסלידער. ביים קלאוויר-ה' באלזאם „שלאף מיין קינד" - שלום-עליכם

בילעטען פון 50 גראשען ביז 2.50 זלאט צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע זאל.

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE, Sp. Akc.

zawiadamia pp. odbiorców energji elektrycznej, że następujące firmy:

Bankier Adolf	Łódź, Piotrk. 82
Bracia Borkowscy	„ „ 125
Bracia Bornstein	„ „ 122
Ferro-Electricum	„ „ 123
A. Meister i S-ka	„ „ 165
Powszechne Tow. Elektr.	„ „ 165
Reicher i S-ka	Południowa 28
„Watt", Biuro Techn.	Narutowicza 12

podjęli się sprzedaży **na raty** wszelkich aparatów elektrycznych, służących dla oświetlenia, ogrzewania, gotowania, prania, celów leczniczych i t. p.

Raty miesięczne inkasowane będą przez poborców Elektrowni łącznie z rachunkami za dostarczaną energję elektryczną. 544

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראנקהייטען
און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעמט אן אין דער רעמשנוועי פעטריקאווער 294 פון 12—2
טאג און דער חיים פון 6-8 אוו.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הוים און מענערישע קראנקה.
רענטגען און דיעט-הייל אינגעס.
נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

די לאדזער יוד. קהלה-פערוואלטונג
מאכט בעקאנט, אז פרייטאג, דעם 13-טען ד. ה. 11 א זייגער פארמיטאג, וועט אין דער אלטשטעדטישער שוהל, וואלבארסקא 20, אבגעהאלטען ווערען
א הזכרה
פאר די אלע, וואס זענען אומגעקומען אין די פאר א-יאהריגע מאי-געשעהענישען.
543 לאדז, דעם 11. מאי 1927.

דאס פאלעסטינא-מאנדאט

גיט ענגלאנד נישט אוועק אנ'אנדערע מלוכה.

פאליטישע פראגעז אויף דער זיצונג פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט אין לאנדאן.

לאנדאן, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש). אויף דער זיצונג פון אקציאנס-קאמיטעט האט פראפ. ד"ר חיים ווייצמאן אפגעגעבען א בעריכט איבער דער פאליטישער לאגע און וועגען זיינע אונטערהאנדלונגען מיט די קרייזען, וועלכע שטעהען נישט אין ציוניסטישען לאגער.

פראפ. ווייצמאן האט אין זיין בעריכט פעסטגעשטעלט, אז די לאגע איז א גינסטיגע. די הכנסות אין בודזשעט זענען הייאהר גרעסער מיט 20 פראצענט ווי אין פאריגען יאהר.

ווייטער האט פראפ. ווייצמאן אנגעוויזען, אז א זעהר גרויסע בעדייטונג האט דאס, וואס עס איז געלונגען צו דערפיהרען צו א פעראייניגונג צווישען די ציוניסטען און נישט-ציוניסטען אין אמעריקא.

די אמעריקאנער נישט-ציוניסטען שרעקט נישט די קאסטבארקייט פון דער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל – פערזיכערט פראפ. ווייצמאן – זיי פערלאנגען נאר עס זאלען געשאפען-ווערען רעאלע גווערכהצן אין לאנד.

די עקספערטען-קאמיסיע, וואס פאהרט קיין ארץ ישראל, וועט דארט פערברענגען פון 6 ביז 8 חדשים.

א בעריכט פון לאנדאנער עקזעקוטיווע האט אפגעגעבען ד"ר עבער, וועלכער האט איבערגעגעבען, אז ער האט קאנפערירט מיט די אנפיהרענדסטע פאליטישע פערזענליכקייטען אין ענגלאנד און האט פעסטגעשטעלט, אז די פאליטישע לאגע איז א גינסטיגע.

וואס שייך דעם פראיעקט, וואס „דיילי מייל" האט געבראכט, וועגען דעם, אז ענגלאנד וויל איבערגעבען דעם פאלעסטינא-מאנדאט אנ'אנדערע מלוכה, האט ד"ר עבער ערקלערט, אז קיין שום ערנסטער פאליטיקער גיט נישט צו דעם פראיעקט קיין שום בעדייטונג.

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך געוועהלט-געווארען א פאליטישע קאמיסיע אין וועלכע עס זענען אריין: הרב הכולל ד"ר חיות, קורט בלומענפעלד, הוגא הערמאן, ד"ר הינדעס, דעפ. ד"ר טהאן, דעפ. ד"ר רייך, ד"ר שמריהו לעווין, סען. רובינשטיין, דעפ. פארבשטיין, ד"ר קאצענעלסאן, דעפ. לעווינסאן, דעפ. גרינבוים און בן גריון.

„אזעט" אין מאסקווע רעט דורך ראדיא מיט יודישע קאלאניסטען.

מאסקווע. (י.ט.א.) דעם 5 מאי האט די צענטראלע פערוואלטונג פון „אזעט" אין מאסקווע אין דער פערזאן פון איהר וויצע-פרעזידענט ראשטעס, צום ערשטען מאל גערעדט דורך ראדיא מיט די יודישע איבערוואנדערער אין כערסאן דורך דעם ראדיא אזיגע מער, וואס איז אויסגעשטעלט געווארען אין כערסאנער איבערוואנדערער-הויז. די רעדע אין יודיש איז גלייכצייטיג געהערט געווארען אין גאנצען ראסטאן-פערבאנד און איז גלייך איבערזעצט געווארען אין רוסיש.

נחום גאלדמאן אין בוקארעשט.

בוקארעשט. (י.ט.א.) אהער איז געקומען אויפ'ן וועג פון ארץ-ישראל קיין בערלין, נחום גאלדמאן, איינער פון די פיהרער פון די ראדיקאלע ציוניסטען. נחום גאלדמאן וועט ארויסטרעטען אויף א רייהע פאלקספערזאמלונגען אין בוקארעשט.

די הלואה-אונטערהאנדלונגען.

א וויכטיגע דעפעשע פון ניו-יארק, אז קומענדיגע וואך זאל די הלואה אונטערגעשריבען ווערען.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) ווי מיר האבען שוין מיט געטיילט האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום בעקומען פון ניו-יארק א דעפעשע, אין וועלכער עס ווערען ארומגערעדט די פרטים פון די בעדינגונגען, אויף וועלכע די אמעריקאנער פינאנסיסטען זענען גרייט צו ערטיילען פוילען די הלואה. פאר דער הלואה וועט פוילען דארפען צאהלען 7 פראצענט יעהרליך. דער עמיסיע-קורס פון דער הלואה וועט אין די ניו-יארקער בענק אויסמאכען 92 דאלאר פאר הונדערט און אין די לאנדאנער בענק 94 דאלאר פאר הונדערט.

גלייכצייטיג זענען פון פאריז אנגעקומען ידיעות, פון וועלכע עס איז צו זעהען, אז די דארטיגע פערטרעטער פון די אמעריקאנער פינאנסיסטען ערווארטען, אז די פינאליזירונג פון די הלואה אונטערהאנדלונגען זאל צושטאנדע-קומען די קומענדיגע וואך.

אין די מאסגעבענדע רעגירונגס-קרייזען זאגט מען זיך אפ צו געבען וועלכע עס איז ווייטערדיגע אויפקלערונגען און ידיעות פאר דער פרעסע אין דער הלואה אנגעלעגענהייט.

ווי מען גיט איבער, האבען נאך ביז איצט די העכסטע מאכט-פאקטארען פון דער מלוכה, וועלכע האבען געדארפט ענדגילטיג דעצידירען וועגען אננעהמען די בעדינגונגען פון דער הלואה, נישט אנגענומען קיין שום דעציזיע. די ענטשיידונג איז צו ערווארטען ערשט אין עטליכע טעג ארום.

א יודישער וואהל-בלאק אין חיפה.

חיפה, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין חיפה האט זיך געגרינדעט א יודישער וואהל-בלאק צו די פארשטעהער די שטאט-ראט-וואהלען, וואס וועלען פארקומען דעם 16 מאי. עס זענען געקליבען געווארען 2 יודישע מאנדאטען.

ערב דעם שווארצבארד-פראצעס.

ציוניסטישע פעסט-גענומען דער בעשולדיגונגס-אקט נעגען שווארצבארד'ן.— הכנות פון די אוקראינער. — בעשלוס פון עמיגראנטען-צוזאמענפאהר.

פאריז, 11. (ספ. טעל.) דער בעשולדיגונגס-אקט געגען שלום שווארצבארד איז שוין צוגעשטעלט און דער ענין ערשט שוין אריין אין דער ענטשיידענדיגער סטאדיע. ווי עס איז שוין איצט ענדגילטיג פעסטגעשטעלט געווארען, וועט דער פראצעס זיכער פארקומען אין 5 6 וואכען ארום.

פאריז, 11 (ספ. טעל.) אין פראג איז אונטער דעם פארזיץ פון פראפעסאר א. שולגין פארגעקומען א זיצונג פון דעם „צווישען ארגאניזאציאנעלען קאמיטעט" צו פערטיידיגען פעטליורא'ס אנדענקען, און ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די געריכט-קאמיסיע פאר-בייט זעהר ענערגיש. זי האט גנזאמעלט א סך וויכטיגע מאטעריאלען פאר פעטליורא'ס רעהאביליטאציע.

די פינאנציעלע לאגע פון דעם קאמיטעט איז לויט דער דערקלערונג פון דער פינאנץ-קאמיסיע, פולשטענדיג בעפרידיגענד. די זעלבסט-בעשטייערונג, וועלכע איז ארגאניזירט דורך דעם קאמיטעט, ווערט דורכגעפיהרט מיט אנ'ערפאלג, און די מיטלען בעקומען זיך, ווי עס שטעהט אין דעם בעריכט, „אין הככם מיט דעם פריהער אויסגעארבייטען פלאן".

פאריז, 11 (ספ. טעל.) אין דער צווייטער העלפט אפריל איז פארגעקומען אין פאריז דער 4 טער צוזאמענפאהר פון די אוקראינישע עמיגראנטען-ארגאניזאציעס אין פראנקרייך, וועלכער פעראייניגט די באוואהנער פון פעטליורא'ן אין דער אוקראינישער עמיגראציע.

דער צוזאמענפאהר האט בעשלאסען „ארויסצוטראגען א פראטעסט געגען דער שענדליכער הריגה פון דעם הויפט-אטאמאן פעטליורא, געגען די אגיטאטען פון די באלשעוויקעס, וועלכע ווילען ארויסרופען א נגאציאנאלע שנאה צווישען דער אוקראינישער און יודישער בעפעלקערונג, און אויך געגען די קולות פון דער יודישער פרעסע, וועלכע ווארפט ארויף דעם פלעק פון די פאגראמען אויף דעם נאמען פון דעם הויפט-אטאמאן, און פון דער גאנצער אוקראינישער נאציע".

דער צוזאמענפאהר האט אויך ארויסגעלעהנט א קראנץ אויף פעטליורא'ס קבר.

עס איז אויך געשיקט געווארען א בעגריסונג צו פעטליורא'ס פערטרעטער, אנדריי לעוויצקי.

ארטאדאקסען באיקאטירען די ביבליאטעק ביי דער העבעראישער אוניווערזיטעט.

ירושלים, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די רבנים זאנענפעלד און קלאצקי-די פארשטעהער פון די עקסטרעמע ארטאדאקסען האבען אין ירושלים, ארויסגעלאזען אנ'אויפרוף, אין וועלכען זיי פערווערען די ארטאדאקסישע יודען צו בעזוכען די ביבליאטעק ביי דער העבראאישער אוניווערזיטעט ווייל דארט געפונען זיך אפיקורסישע ביכער.

אפשייד-באנקעט לכבוד דעם פוילישען גענ. קאנסול אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די פויליש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער אין תל-אביב האט איינגעארדנעט א אפשייד-באנקעט לכבוד דעם פוילישען גענעראל-קאנסול ד"ר היביצקי, וועלכער פערלאזט פאלעסטינע.

ארבייטער-ארעסטען אין תל-אביב.

תל-אביב, 11 י.ט.א. טעלעגראפיש) בעת דער 1. מאי-דעמאנסטראציע האט פאליציי ארעסטירט 18 פערזאן פון די לינקע עלעמענטען, איינינע זענען שוין בעפרייט.

אין שטאט-ראט האבען די ארבייטער פארשטעהער אינטערפעלירט וועגען די ארעסטען און אנגעוויזען, אז די פאליציי איז זיך צו שטרענג בענאנגען בעת דער דעמאנסטראציע.

מוטערס!

פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקשנעס דעם היגיענישען

פודער פאר קינדער

„Puder Dzidzi"

(מוטן העהנדעל) 7571

וועלכער דערהאלט דעם קינד'ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאכטעל 60 גראשען.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכארניא 15, טעל. 31-08

תהלט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א זייגער אוונט. ביליגע פרייזען. 1481

אין קוויט און ערהויף

מעבעל

רזוואנעס, פעלצען, נייי מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א. ז. וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19

(דזשעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פרוואט-וואוינונג שענקעוויטשא 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1383

Gimnazjum Żeńskie Józefa ABA

w Łodzi, Zielona 8, tel. 22-12.

בעטעס אין די קלאסען פון A ביז אין די VI אינשליסליך נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום פון 10 א זייגער פריה ביז 1 מיטאג. 936

די עקזאמענס, לויט לעקציע-סיסטעם, הויבען זיך אן דעם 22. מאי ד. י.

בעמערקונג: פאר פעהיגע און אונבעמיטעלטע אבימוריענטקעס פון די פאלקס-שולען — הנחות ביים איינצאהלען איינשרייב-געלד.

Dyrektor: J. Ab.

ביליג און גוט!

ספארט-וואגען . . . . 58.— זל

קינדער-בעט מיט ניקל און שאטק. מאטראץ — 65.— „

פעלד-בעט מיט ווענטעלעך ווייס אדער ברוין — 15.— „

פאדערט איבעראל!

פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע

„PALMA-PATENT"

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85

הורט. פאר רעעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

שוינט אייער געלד!

און קויפט

שירמס און שטעקענס

נור און דער שירם-ווערקשטעל פון

ס. פיינענבוים,

נארוטאוויטש 19 (דזשעלנא)

ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער וויאנבעראל .·. בעסטע אויספיהרונג. בעמ.: מ'ווערט אנגענומען אלע רעפאראטורן ווי אויך איבערציהען.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פיעטריקאווער 17?

ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען

— אז אין דעם ביורא —

17 פעטריקאווער 17

2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכארניא 52, וואו מ'קען ערלעדיגט און געשריבען אלערליי בימעס לויט'ן אוגוסטער, קלאזוולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט און פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעטער און קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס וועגען דירה און אוזשאנד ראזיעמטשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוניעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא,

פעטריקאווער 17, זאכארניא 52

שנעל, רעעל און ביליג!

לאדז, 12. מאי. 1927

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 12. מאי. 1927

וואס ברענגט דאך דאס פערבעסערטע אינדוסטרי געזעץ?

מיט א קורצע צייט צוריק האט דער מיניסטערן-ראט אנגענומען דעם אינדוסטרי-געזעץ און די טעג דארף ער שוין פעראפענטליכט ווערן אין „דזשעניק אוסטאוו". דאס דאזיגע געזעץ האט פערשאפט פיל בייז בלוט דער יודישער בעפעלקערונג. דאס געזעץ איז נוגע די האנדווערקער און סוחרים, ריהרט אן די אינטערעסען פון א גרויסען טייל יודען און א חוץ א רייה אויסדריקליכע בעגרענצונגען פאר די, וואס פארנעהמען זיך מיט די דאזיגע בעשעפטיגונגען, האט דאס געזעץ געגעבען זעהר פיל פרייהייט דער אדמיניסטראטיווער מאכט, און וואס דאס הייסט ווייטער אמבעסטען די יודען. האט זיך מאקע די יודישע פערטרעטערשאפט געוועהרט מיט אלע כוחות און האט דערגרייכט געוויסע רעזולטאטען: פיל תקנות זענען אויסגעבעסערט געווארען, פיל ספעציעל אנטי-יודישע מאמענטען זענען בעזייטיגט געווארען און דאס געזעץ וועט שוין באלד דערזעהען די שיין.

טראץ די פערשידענע אויסבעסערונגען, פון וועלכע די רעכטע זענען שטארק אונצופריעדען, דארף מען פעסטשטעלען, אז דאס געזעץ איז ווייט נישט קיין בעלונגענעס. עס ווארפט אונז צוריק צום מיטעלאלטער. שטעלט פעסט א רייה בעגרענצונגען, וואס זענען שוין אבגעשאפט געווארען אין אלע אייראפעאישע מלוכות און פיהרט איין אזוי גערופענע „שווידעצטווא אוזדאלניאניא" (פעהיגקייטס צייגנישען) פאר די האנדווערקער, ד. ה., אז אויב איינער וויל עפענען א ווארשטאט, דארף ער צושטעלען א בעשייניגונג, אז ער קאן די דאזיגע מלאכה און האט אויף דעם אפגעגעבען אן עקזאמען. אזוי ארום וויל דאס געזעץ פערזיכערן, אז צו דער בעשעפטיגונג מיט דער מלאכה זאלען צוגעלאזט ווערען נאר גוט-קוואליפיצירטע בעלי-מלאכות. ס'איז זיכער, אז די „עקזאמענס" וועלען צו די דאזיגע רעזולטאטען נישט ברענגען, ווייל ווי אלע אנדערע „עקזאמענס" וועלען זיי נישט קענען גענוי און ריכטיג פעסטשטעלען די קענטנישען פון'ם עקזאמענירטען, בפרט אויב די עקזאמענס וועלען פארקומען אזוי, ווי זיי זענען פארגעקומען אין צארישען רוסלאנד אדער עסטרייך.

די יודען איז געלונגען אפצווענדען די שארף פונ'ם געזעץ אויף אזוי פיל, אז די האנדווערקער, וואס זענען מיטגלידער אין זייערע פעראיינען וועלען נישט דארפען אפגעבען קיין עקזאמענס פאר אנדערע און די יודישע האנדווערקער-פעראיינען וועלען זיין אין דער הינזיכט גלייכגעשטעלט מיט די צעכען.

אבער די אלגעמיינע ווירקונג פונ'ם געזעץ בלייבט, עס שאפט זיך א געוויסע פריווילעגיע פאר די שוין עקזיסטירענדע און א רייה בעגרענצונגען פאר די נייע האנדווערקער. נאר אין געוועזענעם רוסישען געביט וועט דאס געזעץ נאך 5 יאהר נישט אריין אין קראפט און אזוי ארום ווערט פויזען און גאליציען ממש פערשלאסען פאר די האנדווערקער פון קרוין-פוילען. דאס נייע געזעץ מאכט אויך שוועריגקייטען ביים איבערגעהן פון איין מלאכה צו דער צווייטער און אנשטאט צו שיצען די מלאכה פיהרט עס איין שוועריגקייטען פאר די בעלי מלאכות גופא.

די קוואליפיצירונג פון די האנדווערקער וואלט בעקענט דערגרייכט ווערען אויף אן אנדער וועג – מיט'ן פראפעסיאנאלע שולען, געזעצגעבונג וואס זאל שיצען דעם האנדווערקער קרעדיט פאר די האנדווערקער א. א. וו. די דאזיגע מיטלען וואלטען פיל מעהר אויפגעטון אויפ'ן וועג צום אנטוויקלען פון האנדווערקערטום ווי דאס נייע געזעץ. **שין.**

דער גרויסער טעראר אין קליינעם לאנד.

די ליטווישע בעפעלקערונג אונטער'ן יאך פון דיקטאטור.

(קארעספאנדענץ פון רינא צום „נייעם פאלקסבלאט").

די טעג האט אין ריגע געווילט איינער פון די אנגעזעהעסטע יודישע פאליטיקער און געזעלשאפטליכע עסקנים אין ליטע, וועלכער האט אין א שמועס מיט'ן ריגער י.ט.א. קארעספאנדענט זיך ארויסגעזאגט וועגען מצב אין ליטע ווי אויך וועגען דער בעציהונג פון די יודען צו דער איצטיגער ליטווישער מאכט.

מיט א קורצע צייט צוריק האבען אין קאוונע צירקולירט פערשידענע קלאנגען, ווי למשל וועגען אונרוהען צווישען דער ארמיי, וועגען א נאהענטער איבערקעהרעניש א.א.וו. דערווייל איז א פאקט, אז דער פארלאמענט איז פונאנדערגעלאזען און מיט די פארטייען אלס אזעלכע רעכענט זיך די מאכט לחלוטין נישט. די „אומגעוואונשענע עלעמענטען" ווערען אומבאחמנות'דיג פערפאלגט. אפילו אין דער צארען צייט זענען די רדיפות נישט געווען אזוי שארף ווי איצט. די מענשען זענען אזוי אנגעשראקען פון שפיאנען, אז מען האלט זיך אפילו אפ פון איבעריגע טעלעפאן-געשפרעכען, פערוויילונגען א.א.וו. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז אפילו פאר חתונות און אנדערע פאמיליען-פערוויילונגען מוז מען האבען ספעציעלע דערלויבענישען פון דער מאכט. די פרעסע און פריוואטישע אויסגאבען זענען אונטערגעווארפען א שטרענגער צענזור. די צייטונג „סאציאלדעמאקראט" איז אנגעפיהלט מיט גרויסע אנאנסען, וועלכע פערבייטען די אויסגעשטראכענע ארטיקלען (איבערלאזען לעדיגע ערטער איז פערבאטען).

די סאציאל-דעמאקראטען האלטען זיך פאקטיש פאר אן אונלעגאלער פארטיי און ווארטען אויף הילף פון אויסלאנד. וועגען אן אקטיווער אויסטרעטונג טראכט שוין קיינער נישט, ווייל מען האט מורא, אז אזא שריט קאן ארויסרופען נאך א גרעסערען טעראר און ברענגען צו א בלוטיגען בירגער-קריג.

אין קאוונע שמועסט מען שטארק, אז עס דארפען פארקומען ערעסטען צווישען אנגעזעהענע אפאזיציע-פיהרער, כדי זיי צו איזאלירען בעת די קומענדיגע וואהלען אין סיים. די בעטרעפענדע פערזאנען לעבען אין גרויס שרעק און טראכטען וועגען פערלאזען דאס לאנד. די עמיגראציע-בעוועגונג פון ליטע אויך צווישען דער יודישער בעפעלקערונג האט אנגענומען אן אומגעהויערען מאסשטאב. יעדע וואך פערלאזען ליטע ארום 500 מענשען. ס'רוב ענטלויפט מען קיין בראזיליען און ארגענטינע.

דער ענין מיט ד"ר פאיאס, וועלכער איז פאר'משפט געווארען צום טויט (שפעטער האט מען איהם פערביטען די טויט-שטראף אויף אייביגע קאטארגע) דערפאר כלומר'שט, וואס ער זאל האבען ארגאניזירט אן אויפשטאנד, איז א פשוט'ע פראוואקאציע. דאס איז נויטיג, כדי צו דערווייזען דער וועלט, אז דער איצטיגער מאכט קומט אויס שטענדיג צו קעמפען מיט „טערראריסטען" און דעריבער מוז זי אנווענדען שארפע רעפרעסיעס. איצט, נאכדעם ווי פון קאבינעט זענען ארויסגעטרעטען אויך די קריסטליכע דעמאקראטען האבען די מאכט איינגאנצען פערכאפט די „טויטיניניקאס" (גרופע סמעטאנא וואלדעמאראס) און פאקטיש הערשט אין ליטע א דיקטאטור פון א הייפעל מענשען, וועלכע שטיצען זיך אויפ'ן רעאקציאנערען אפיצירען-קארפוס און שיסער-פעראיינען.

די דאזיגע חלוקי-דעות וועגען איינפלוס אין דער רעגירונג האבען געבראכט דערצו, אז די קריסטליכע דעמאקראטען זענען ארויסגעטרעטען פון מיניסטארען-קאבינעט. איצט שמועסט מען, אז די „טויטיניניקאס" וועלען ענדליך זיין געצוואונגען איינצואורדנען וואהלען. אבער זיי וועלען בעגרעניצען דעם וואהל געזעץ, כדי זיך צו זיכערען א קינסטליכע מעהרהייט.

וואס איז נוגע די יודען, איז די לאגע גאנץ פאלגענדע: די יודען האבען קיינמאל נישט פרעטענדירט אויף מאכט. זיי האבען בלויז געפאדערט רעכט. כל-זמן עס איז פארגעקומען א קאמף צווישען צוויי פליגלען ארום דער מאכט, זענען די יודען געשטאנען אן א זייט און זיך בעצויגען צו דעם נייטראל. אלס אזוינע מאמענטען קענען בעצייכענט ווערען: די פרעזידענטען-פראגע, מלוכה-בודזשעט און דער ערשטער צוטרוי-וואטום פאר דער נייער רעגירונג נאך דער איבערקעהרעניש. ווען ס'איז אבער געקומען צו דער פראגע וועגען רעכט, וועגען אפהיטען די קאנסטיטוציע, ווי למשל, אין ענין פאיאס-דא האבען די יודען שוין נישט געקענט בלייבען גלייכגילטיג און זיי האבען געמוזט ציהען די נויטיגע קאנסעקווענצען, ד. ה. שטימען געגען דער רעגירונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער שטעלונג פון די יודען האבען זיך לעצטענס אויך פערשארפט די אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען פון ליטווישען אפיציאז „ליעטוווא". די דאזיגע העצע, האט צום בעדויערן שוין בעהאט טרויריגע פאלגען, וועלכע האבען זיך אויסגעדריקט אין אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען אין פאנעוועזש און ראגנוע. די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די געשעהענישען איז שווער פאראויסצוזעהען. (י.ט.א.)

יודישע פראבלעמען אין רוסלאנד.

אנטיסעמיטיזם און דער קאמף מיט איהם. — אנטיסעמיטיזם אויפ'ן סדר-היום פון פארטייאישע קאנפערענצען. — א קאמף ביז'ן סוף. — שטימונגען און ריכטונגען ביי דער יודישער אינטעליגענץ. — שטעטעל און קאלאניזאציע. — סאוועטישע געזעלשאפטליכקייט.

מען מוז צוגעבען, אז די קאמוניסטישע פארטיי בעמיהט זיך ניט צוצודעקען אדער פערבעהאלטען די וואונד פון אנטיסעמיטיזם. עס איז אמת א טרויעריגע און טיפערע איבעראשונג פאר א סך קאמוניסטען-קריסטליכע און יודישע — צו געפינען דעם אנטיסעמיטיזם אין אזא בלינדען צושטאנד נישט געקוקט אויף די צעהן יאהר פון רעוואלוציע און קאמוניסטישען רעזשים, נאר דאך געפינט מען, אז מען דארף פיהרען דעם קאמף אפען און מוטיג.

די פיהרער פון סאוועט-רוסלאנד פערשטעהן גאנץ גוט, וואס פאר א סכנה עס ליגט אין דעם אנטיסעמיטיזם און עס געהט נישט דורך קיין פארטיי-קאנפערענץ, קיין צוזאמענפאהר פון די סאוועטען, אז דער אדער יענער אנגעזעהענער פיהרער זאל דעם ענין נישט בעריהרען ספעציעל אין פערבינדונג מיט דער יודישער קאלאניזאציע.

מיט דער פערשטארקונג פון אנטיסעמיטיזם און דער עיקר מיט דער אריינדרינגונג פון דעם אנטיסעמיטיזם אין א טייל פון דעם ארבייטער-קלאס, האט זיך גלייכצייטיג, אויך פערשטארקט דער קאמף מיט אנטיסעמיטיזם. א בעדייטענדען ארט נעמט אויך אפ דער פראגע די סאוועטישע און קאמוניסטישע פרעסע. אין לעצטען נומער „פראוודא" ווידמעט דער פראגע א גרויסען ארטיקעל דער בעקאנטער זשורנאליסט סאסנאווסקי.

פאר דער רעוואלוציע זאגט סאסנאווסקי, איז דעם ארבייטער אבסאלוט פרעמד געווען דער אנטיסעמיטיזם. סאסנאווסקי דערמאנט וועגען א שטרייק, וואס האט אין 1914 אויסגעבראכען אויף איינעם פון די גרעסטע פעטערבורגער פאבריקען צוליב דעם, וואס דער מייסטער האט בעשולדיגט א יודישען ארבייטער אין גנבה און געטראשעט ארויסצופיהרען איהם פון פאבריק מיט'ן שטעמפעל פון א גנב. דער יודישער ארבייטער יעקב סטראגין האט נישט געקאנט איבערטראגען די שאנדע און איז געגאנגען זעלבסטמארד, איבערלאזענדיג די חברים פון פאבריק א צעטעלע, אז ער איז אונשולדיג. די רוסישע ארבייטער האבען איהם איינגעארדנט א גראנדיעזע לויה און האבען ערקלערט א שטרייק, פאדערנדיג, אז די דירעקציע זאל אפזאגען דעם מייסטער, וואס האט מיט זיין גראבער האנדלונג געטריבען דעם יודישען ארבייטער צו זעלבסטמארד.

הונדערט מיט איין טאג האט אנגעהאלטען דער שטרייק. 615 ארבייטער-גרופירונגען האבען געמאכט זאמלונגען. דער גאנצער פעטערבורגער פראלעטאריאט האט געשטיצט די שטרייקערס מיט זייערע לעצטע גראשענס — און קיינעם איז אפילו נישט איינגעפאלען, זאגט סאסנאווסקי, צו פרעגען: „לוינט זיך עס רוסישע ארבייטער צו ליידען הונגער מיט זייערע ווייבער און קינדער צוליב עפעס א יודעל?" און איצט, זאגט דער שרייבער פון ארטיקעל, איז אין סערעדא פארגעקומען א טויזנט מאל שענדליכערע זאך ווי די מעשה סטראגין — די מעשה ביירעך, וועלכע איז, פערהעלטנישמעסיג, פערביינגעגאנגען כמעט אונבעמערקט, אויב מען זאל נישט רעכענען די פאר נאטיצען, וואס איינציגע צייטונגען האבען דעם געווידמעט.

אין הייסע ווערטער רופט סאסנאווסקי צום קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם וועלכער איז איינער פון די געפעהרליכסטע שונאים פון דער רעוואלוציע. „און מיר האבען דאך אלע מעגליכקייטען צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם – ענדיגט סאסנאווסקי זיין ארטיקעל – פריהער האט די צארישע מאכט אליין בעהעצט געגען יודען און איינגעארדנעט פאגראמען. איצט אבער איז דאך די מאכט אין די הענד פון די, וועלכע האבען דורכגעפיהרט א הונדערט-טאג'יגען שטרייק, נאר כדי צו בעשיצען דעם כבוד פון אן אומבעקאנטען יודישען ארבייטער. לאמיר־זשע זיך אונטערגארטלען און א נעם טון זיך צום קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם".

גלייכצייטיג מיט די אלגעמיינע קאנפערענצען קומען פאר יודישע בעראטונגען, אויף וועלכע מען רעדט א סך וועגען אינערע יודישע שטימונגען. פון וואנען האבען זיך פלוצים גענומען ביי קאמוניסטען „ריין אינערע יודישע פראגען און פראבלעמען"–איז א קשיא, וואס איז נישט שווער צו פערענטפערן פאר די, וואס קענען דעם יודישען לעבען, אז יודען זענען פארט אנדערש, אז די רעוואלוציע האט זיך פארט אנדערש אפגעשפיגעלט ביי די יודען ווי ביי אנדערע!

די צייטען פון שטורם און דראנג זענען פערביי, דאס לעבען האט זיך אביסעל איינגעשטעלט און מען קוקט זיך ארום. היינט קומט אויפ'ן סדר היום קאלאניזאציע, מארגען אינדוסטריאליזאציע און באלד רופט מען אויס „מיט'ן פנים צום שטעטעל".

אויך די יודישע אינטעליגענץ איז א ביסעל אומרוהיג. זי זוכט זיך אויס א וועג פון די פערפלאנטערטע פראגען, זי וויל א קאמפראמיס—און געפינט איהם נישט אזוי לייכט. דערצו זענען געקומען לעצטענס צום ווארט די אומפארטייאישע גרופירונגען, וואס רעדען וועגען „סאוועטישער געזעלשאפטליכקייט", ווערטער וואס זענען נישט גאנץ פערשטענדליך.

די פראגע וועגען די שטימונגען און ריכטונגען צווישען דער יודישער אינטעליגענץ איז געווען א געגענשטאנד פון ספעציעלער בעהאנדלונג אויף איינע פון די לעצטע זיצונגען אין דעם אדעסער פארטיי-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי. איינער פון די אנגעזעהענע יודישע קאמוניסטען האט געהאלטען א רעפעראט, אין וועלכען עס איז ארויסגעזאגט געווארען דער געדאנק, אז צוגלייך מיט דעם וואוקס פון געזעלשאפטליכער טעטיגקייט צווישען דער אלגעמיינער אינטעליגענץ, וואקסט אויך די אקטיוויטעט פון דער יודישער אינטעליגענץ.

עס איז אנגעוויזען געווארען, אז דאס, וואס די יעווסעקציע פיהרט נישט קיין געהעריגע ארבייט צווישען דער סאוועטיש-געשטימטער יודישער אינטעליגענץ קאן אפשוואכען ביי דעם דאזיגען טייל פון דער אינטעליגענץ די קאמוניסטיש סאוועטישע שטימונגען, און, פערקעהרט, עס קען זיך אויף איהר פערשטארקען די ווירקונג פון יענער טייל יודישער אינטעליגענץ, וועלכע איז פיינדליך געשטימט צו דער ראטען-מאכט און דער קאמוניסטישער פארטיי.

אויסהערענדיג און בעהאנדלענדיג דעם בעריכט, האט דער קאמוניסטישער קרייז-קאמיטעט געפונען פאר נויטיג אנצוהויבען א סיסטעמאטישע ארבייט צווישען דער סאוועטיש געשטימטער יודישער אינטעליגענץ, בעווארענענדיג זי מיט א געהעריגער קאמוניסטישער אנפיהרונג, כדי דערנאך צוצוציען די זעלבינע אינטעליגענץ אין דער ארבייט צווישען די יודישע מאסען.

די יעווסעקציע האלט פאר זייער וויכטיג, אז די יודישע אינטעליגענץ זאל זיך בעפרייען פון איהרע נאציאנאליסטישע איינוואונגען און שטימונגען. צוליב דעם דאזיגען צוועק וועט אוועקגעשטעלט ווערען צווישען דער אינטעליגענץ א ברייטע ארבייט איבער פאלגענדע פראגען: וועגען די ראלע פון די געוועזענע און הערבליבענע יודישע נאציאנאליסטישע פארטייען (בונד, פועלי-ציון).

עס דארף פערשטארקט ווערען די יודישע ארבייט אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען מיט א בעדייטענדער צאל יודישע מיטגלידער-אינטעליגענטען, ווי למשל אין פעראיינען פון די בילדונגס-טוער.

אלזא, ווי איהר זעהט, א גאנצע רשימה פון „מיטלען". צי די מיטלען וועלען העלפען—איז זייער פראגלעך, ווייל די נייע יודישע שטימונגען זענען אן אפקלאנג פון די אלגעמיינע שטימונגען אין לאנד. דער וואוקס פון נאציאנאליזם ביי די אוקראינער, ווייסרוסען און רוסען פיהרט דערצו, אז אויך די יודישע אינטעליגענץ זאל זיך אויפכאפען אן ריין נאציאנאלער ארבייט, זאל דאס זיין קאלאניזאציע אדער אינדוסטריאליזאציע, און דערצו איז נאך געקומען צום אויסדרוק דאס, וואס איז יאהרען לאנג געווען שווייגענדיג און פערבארגען.

די „סאוועטישע יודישע געזעלשאפטליכקייט" איז אט דער נייער מאמענט, אין וועלכען די יודישע אינטעליגענץ צירט זיך און איהר וועג צוריק צום איינענעם קוואל.

יעקב נארסקי.

דאס לאדזשער לעבען

12
דאנערשטאג
ט
אייר תרפ"ז

מאי
זון-אויפגאנג 4.10
זון-אונטערגאנג 6,58
לענג פון טאג. 13, 12

פאבאר.

יאהרגאנג 1905

אין דער קאמיסיע נומער 1 (טרעגוטא 10) דארפען זיך שטעלען:

היינט, דעם 12. מאי, די, וואס האבען אדראטשעניעס לוי'ן ארטיקעל 35 און קארטען פון נומער 3500 — 3001.

מארגען, דעם 13. מאי פון נומער 3501 — 4 000.

אין דער קאמיסיע נומער 2
(זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1906
5. פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט, דעם 12, מאי — די וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט G. H. Ch.

מארגען, דעם 13. מאי — I. J. K.

קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאמיסיעס הויבען אן זייער טעטיגקייט פונקט 8 א זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אדראטשעניעס דארפען פריינגעטראגען ווערען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט צוזאמען מיט די דאקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאס רעכט צו געניסען פון אדראטשעניעס, שפעטסטענס א טאג פאר'ן טערמין, ווי מ'דארף זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע.

ביטעס וועגען אנערקענען אנדערהאלבען יאהריגע דינסט-צייט דארפען פריינגעטראגען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט די דאזיגע פאבאראווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אדראטשעניעס, אדער ווילען היי-יאהר נישט געניסען פון אפלייגען דאס מיליטער-דינסט.

פון דער סטאראסטווע.

דארפען זיך היינט שטעלען אין פ. ק. או. - פאוויאט (פעטריקאווער 187 די יונגע לייט פון אלע יאהר-גענג, וואס דארפען זיך היי-יאהר צושטעלען און וואס וואוינען אין אלעקסאנדער.

היינט,
יאהר-טאג פון מאי-רעוואלוציע.

אין דער יאהרצייט פון דער מאי-רעוואלוציע, וועלכע פאלט אויס אין היינטיגען טאג, וועלען לוי'ן פארלאנג פון אינערן מיניסטער סקלאדקאווסקי אפגעריכט ווערען תפילות אין אלע געבעט הייזער.

תשובה
פון קלאסען-פעראיינען, אויפ'ן בריף פון מאסקווע.

(ב) די הויפט-פערוואלטונג פון די טעקסטיל-פעראיינען האט, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, בעקומען פון מאסקווער טעקסטיל-פערבאנד א בריף, וועגען דעם אפזאג פון פוילישען טעקסטיל-פערבאנד אנצונעהמען שטיצע פאר די שטרייקענדע טעקסטיל-ארבייטער.

נעכטען האט די הויפט פערוואלטונג פון פוילישען טעקסטיל-פערבאנד גע-ענטפערט, אז זי האט נישט ברצה זיך אריינצולאזען אין קיין פאלעמיק מיט'ן מאסקווער פעראיין און ערקלערט, אז די פוילישע פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען זייער אייגענע טאקטיק און מע-טאדע פון קאמף און דארפען נישט קיין לעהרע פון מאסקווע.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן פון 6—7, זונטאג פון 3—4

וואס יעדער פאבאר-פליכטיגער דארף וויסען.

די טעטיגקייט פון די אלגעמיינע פאבאר-קאמיסיעס.

די אלגעמיינע פאבאר-קאמיסיעס הייבען אן זייער טעטיגקייט נאך פרי-הער, ווי דעם 1. מאי און פערענדיגען אמשפעטסטענס ביז דעם 30 יוני. ווע-גען טערמין און אויספיהרליכען פלאן פון דער טעטיגקייט פון די פאבאר-קא-מיסיעס, מוז עפענטליך בעקאנט גע-מאכט ווערען מינדעסטענס 2 וואכען פאר'ן אייגענטליכען פאבאר. די פאבאר-קאמיסיעס אמטירען דורכאויס ביי טאג א חוץ זונטאג און קריסטליכע ימים-טובים.

צו דער פאבאר-קאמיסיע מוזען זיך די פאבאראווע שטעלען, זייענדיג ריין אפגעוואשען און אין ריינע וועש. אין אזא צושטאנד מוזען זיך אויך גע-פונען זייערע ברידער און פאטערס, וועלכע דארפען גלייכצייטיג אונטער-זוכט ווערען, בכדי אויס'ן סמך פון זיי-ער ארבייטס אומפעהיגקייט צו בעקומען אן'אדראטשעניע. וועגען יעדען פאבא-ראווע, וועלכע די קאמיסיע אונטערזוכט מוז ווערען אנגענומען א געוויסע דע-ציזיע. די דעציזיע בעשטייט פון 2 טיילען: 1) פון אן'אפשאצונג פון פא-באראווע'ס פיזישע פעהיגקייט און 2) פון דער קוואליפיקאציע, צו וועלכער קאטעגאריע ער ווערט פערעכענט.

לויט די געגעבענע אומשטענדען קאן די פאבאר-קאמיסיע קוואליפיצירען א פאבאראווע צו איינער פון די פאל-גענדע קאטעגאריעס:

a) פעהיג צום אקטיווען מיליטער-דינסט, c) פעהיג צום דינסט אין לאנד-ווער מיט געווער, d) פעהיג צום דינסט אין לאנדשטורם אהן געווער, b) צייט-ווייליג נישט פעהיג צום מיליטער-דינסט, e) אינגאנצען נישט פעהיג צום מילי-טער-דינסט. אויף די אנגענומענע דע-ציזיעס האט דער פאבאראווע נישט קיין רעכט צו דערלאנגען אן'אפעלאציע.

אויב דער פאבאראווע קלאגט זיך אויפ'ן געהער, אויגען, נערוועז-קראנק-הייט אדער ווייטאגען פון די אינערלי-כע ארגאנען און די פאבאר-קאמיסיע איז נישט ביכולת אויפ'ן ארט פעסטצו-שטעלען די פעהיגקייט פון פאבאראווע צום מיל טער-דינסט, איז זי איהם מחייב לויט'ן אויסטראג פון דאקטאר איבער-צושיקען אויף אבסערוואציע אין מילי-טערישען שפיטאל.

קוים געפינט די פאבאר-קאמיסיע ביים פאבאראווע א קערפערליכען אפעקט וואס לאזט זיך אויסהיילען אין משך פון 4 חדשים, קאן זי פערארדנען איהם איבערצושיקען אויף קוראציע אין א ציוויל-שפיטאל.

ווענען יעדען פאבאראווע, וואס גע-פינט זיך אויף אבסערוואציע, מוז דאס שפיטאל אנגעהמען א דעציזיע. די דע-ציזיע בעשטעהט פון א דיאגנאז, קוואַ-ליפיקאציע און א קוועסטיאנירונג פון די מיליטער-טיילען, צו וועלכע דער פאבאראווע איז נישט צוגעפאסט.

די פאבאר-קאמיסיע האט נישט קיין רעכט צו ענדערן די דעציזיע פון א שפיטאל עקספערטיזע. אין בעגרינדעטע פאלען קאן זי אבער די דעציזיע יא קוועסטיאנירען. דעמאלט ווערט דער פאבאראווע נאכאמאל איבערגעשיקט אין קריינ שפיטאל אויף אבסערוואציע. די דעציזיע קאן די פאבאר-קאמיסיע אננעהמען אויך אין אבוועזענהייט פון פאבאראווע.

אויב די פאבאר-קאמיסיע האט פעסט-געשטעלט, אז די קראנקהייט איז ארום ס. גערופען געווארען אויף א קינסטליכען אופן בכדי זיך ארויסצודרייען פון מי-ליטער-דינסט און דער פאבאראווע דארף מיט זיין אפעקט בעקומען א נישט אקטיווע קוואליפיקאציע (b, c, d, e) קוים איז ער נאך נישט אלט 36 יאהר, קאן די פאבאר-קאמיסיע איהם אריינ-ציהען אין אקטיווען דינסט לויט די כללים פאר דער קאט. A, אויב אויפ'ן געריכטליכען וועג איז ענטשטאנען א צווייפעל אין דער ריכטיגקייט פון די אנגענומענע דוגך די פאבאר-קאמיסיעס דעציזיעס איז דער מיניסטער פאר מיליטער-ענינים זיי בערופען צו אנגו-לירען.

האט דער פאבאראווע סימולירט א געוויסען קערפערליכען אפעקט, אדער קראנקהייט און אויף דעם סמך בעקו-מען א נישט אקטיווע קוואליפיקאציע ווערט די דעציזיע אויטאמאטיש אנו-לירט און אין די ביידע פאלען ווערט דער פאבאראווע אויב ער איז נאך נישט אלט 36 צוגעגעבען 50 יאהר גע-שטעלט נאכאמאל פאר א קאמיסיע.

וועגען דער דעציזיע און קוואליפי-קאציע פון דער פאבאר קאמיסיע מוז יעדען פאבאראווע ארויסגעגעבען ווע-רען א דאקומענט. דאקומענטען זענען פארהאן 2 ערליי: פאבאראווע און מילי-טערישע. פאבאראווע דאקומענטען בע-קומען אלע פאבאראווע נאך דער קוואַ-ליפיקאציע, מיליטערישע דאקומענטען, (ביכלען) בעקומען נאר די פאבאראווע, וועמענס בעציהונג צום מיליטער-דינסט איז שוין געווארען ענדגילטיג פעסט-געשטעלט.

י. אינגעלר.

צום בעזור פון מלוכה-פרעזידענט

די הכנות פון דער אלגעמיינער ארדנונגס קאמיסיע. - די יודישע קהלה האט איינ-געלאדענט פערשידענע יודישע פעראיינען צו די פייערונגען אין סינאגאגע.

דער קהלה-קאמיטעט אויפצונעהמען דעם מלוכה פרעזידענט האט אויף זיין לעצטער זיצונג בעשלאסען צוציהען צו דער פרעזידענט-פייערונג אלע יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, אזוי איז בעשלאסען געווארען איינצולאדען אויף די סינאגאגע-פייערונגען פאלגענ-דע יודישע פעראיינען:

סוחרים פעראיינען פון פעטריקאווער 10, 73 און פאלודניאווא 15, דעטאליס-טען-פעראיין — פעטריקאווער 31; קאנצעק ציאנערען פעראיין — קאנסטאנטינער 10; הויז ווירטען פעראיין פעטריקאווער 46; קליינהענדלער-פעראיינען פון אגראדאַ-ווע 10 און זאוואדזקא 5; האנדווערקער-פעראיינען פון פאלודניאווא 4 און זא-וואדזקא 5; בעקער-מייסטער-פעראיין, פאמארסקא 15; שניידער-מייסטער-פער-איינען פון פעטריקאווער 20 און 1-טע מאי-נאס 2; לוין-וועבער-מייסטער-פער-איין, בושזשינער 7; שוסטער-מייסטער פעראיין, זאכאדניא 66; קצבים פעראיין פעטריקאווער 24; גרויס-אינדוסטריעלער-פערבאנד, מאניושקי 5, פאבריקאנטען-פערבאנד, זאכאדניא 68 און „הזמיר" קאשטשושקא 21

די אלע פעראיינען דארפען היינט אריינשיקען אין דער גמינע א רשימה פון זייערע פערוואלטונגס-מיטגלידער, וועלכע וועלען איינגעלאדען ווערען אויף דער פייערונג אין סינאגאגע.

די נישט-אויסגערעכנטע פעראיינען דארפען זיך מעלדען אין גמינע-קאנצע-לאריע, כדי זיי זאלען אויך קאנען אנטייל נעהמען אין דער פייערונג.

(מ) די ארדנונגס-קאמיסיע פון ארגא-ניזירען די פייערליכקייטען בעת דער אנוועזענהייט פון מלוכה פרעזידענט אין לאדז פאדערט אויף אלע פראפעסיאַ-נעלע געזעלשאפטליכע או, קולטורעלע ארגאניזאציעס אנטיילצונעהמען. זונטאג דעם 15 מאי אין די פייערליכקייטען אויף דאמבראווסקי פלאץ.

די ארגאניזאציעס דארפען קומען מיט זייערע פאהנען פונקט 10 א זייגער פריה. קיין שום פערשפעטיגונג איז נישט דערלויבט. דער איינגאנג איז פון צינעל-גאס.

נאך דער דעפילאדע פאר'ן מלוכה-פרעזידענט וועלען זיך די ארגאניזאצ-יעס אויסשטעלען אויף דער פעטרקא-ווער גאס פון פשעיאזד ביז פלאץ וואל-נאשטשי, וואו ס'וועט אויך אדורכפאה-רען דער פרעזידענט.

די ארגאניזאציעס, וואס וועלען אנ-טיילנעהמען אין דער פייערליכקייט דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון שטאדט-ראט פאמארסקא 16, טעלפ. 166 שפעטסטענס פרייטאג 3 א זייגער נ. מ.

רעגירונגס-קרעדיטען פאר עפענט-ליכע ארבייטען אין לאדז.

(ס) פערגאנגענע וואך איז ארויסגע-רופען געווארען קיין ווארשא צום ווי-צע-פרעמיער בארטעל, דער לאדזשער וואיעוואדע יאשטשאלט. דער וואיעוואַ-דע האט אבגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן אינערן מיניסטער סקלאדקאווסקי, וועגען קרעדיטען פאר לאדז אויף אינ-וועסטיציע-צוועקען. ס'ועגען פאראויס-געזעהען פאלגענדע ארבייטען פאר לאדז: 5 נייע שול-בנינים, א בנין פאר'ן שטאדט-ראט, פאר דער געזונדהייטס-אבטיילונג און פאר דער אבטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ און פיל אנדע-רע ארבייטען. ביי די דאזיגע ארביי-טען, וואס דארפען קאסטען 10 מיליאן זלאטיס וועלען געקענט בעקומען אר-בייט 3000 ארבייטער. דער אינערן-מי-ניסטער האט זיך גינסטיג בעציגען צו די בעדערפענישען פון לאדז און צוגע-זאגט וועגען דעם ענין איבערצורעדען מיט'ן פינאנץ-מיניסטער.

Dr PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
וענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—4 אבענד פון 4—8 אוונט, דאמען: פון 4—5 נאכם.

א נייע באנדע אפעריסטען ג־אסיהעז אין ווארשא.

א נייע באנדע פעלשערס האבען זיך בעוויזען אין ווארשא. א גרויסע צאהל אנגעשטעלטע פון עפעס אן'אנאנימער אונ-טערנעהמונג, קלייבען צונויף אויף די מיסטקאסטענס און קויפען זאגאר אויף מעקלערס שאכטעלאך פון שוה פאסטע און דערנאך וואשען זיי די שאכטעלאך אויס און פולען זיי אן מיט עפעס א שמירעכץ. לעצטע טעג זענען שוין א גאנצע רייהע פערזאנען בעשווינדעלט געווארען און בעזונדערס, וואס דאס שמירעכץ בעשעדיגט און פערדארבט אויסערגעוועהנליך דאס לעדער.

די פירמע „Zorza", וואס פראדו-צירט די בעסטע שוה-פאסטע „Zorza" ווילענדיג פערהיטען פאר פעלשונגען, באדראלירט שוין זייט א לענגערע צייט יעדעס איינציגע שאכטעלע און א דאנק דעם איז וועה עס קויפט די אונפער-גלייכליכע מיט איהר גוטסקייט פאסטע „Zorza" — זיכער, אז ער בעקומט דעם אריגינעלען פראדוקט און נישט קיין פאלסיפיקאט. 542

יאהרצייט פון הרב מייזעל זצ"ל

קומענדיגען מאנטאג וועט זיין די 15 יאהר-צייט פון הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל. די באלוטער „נושאי המטה" מלינארסקי 16 ארדענט איין א הספד, זונטאג אין אווענט 8 א זייגער. עס וועלען מספיד זיין: ה"ב ר' משה מנחם סגל, ר' משה יוסף דאנציגער און ר' לייביש גאנעל.

א שניי
אין חודש מאי.

(—) אבי מ'האט געמיינט. אז ס'איז שוין זומער. דערווייל האבען זיך ווי-דער גענומען קאלטע טעג און נעכטען אינדערפריה האט גאר געשנייט א-ש.-י.

א פנים, אז פאר א יאהרען אין חודש מאי איז טאקע געווען א רעוואלוציע: אלץ האט זיך געענדערט און דאס וועטער אויך... אוב עמיץ האט נאך נישט פערגעסען דעם פעלץ אדער ווינ-טער-פאלטען, מעג ער איהם נאך האל-טען אויף יעדען פאל..

דער שלום אש פון פרוי אלעצקא'ס אפערן-שולע.

זונטאג איז אין היגען שטאדטישען טעאטער פארגעקומען דער פייערליכער שלוס-אקט פון די שילערינס פון דער אפערן-שולע פון פ"ר בראניסלאווא אלעצקא.

דער רייכער און פערשידענארטיגער קאנצערט-פראגראם איז בעשטאנען פון צוויי טיילען; פון אריען און פון אפערן פראגמענטען. בעזונדערס אויס-געצייכענט האבען זיך מיט זייערע שיינע שטימען די פרויען: אבראמאוויטש, ווישיוויאנסקא, גאלדבלום, גלאקאווסקא. יורדזינסקא און קאשיק. מען קען אהן ספק בעהויפטען, אז ביי ווייטערדיגער ארבייט אונטער דער געניטער לייטונג פון פרוי בראניסלאווא אלעצקא וועלען פיל פון איהרע שילערינס אויסוואקסען אויף פיינע אפערן-זינגערינס.

דער צאהלרייך פערזאמעלטער עולם האט די דעביוטירענדע שילערינס ווי אויך דער בעגאבטער פעדאגאגין און זינגערין פרוי אלעצקא בעשאנקען מיט ווארימע אפלאדיסמענטען.

שטיצע
פאר תלמוד תורות.

פון „עזרת-תורה" איז אנגעקומען שטיצע פאר פאלגענדע אינסטיטוציעס:

ישיבת אהבת תורה וואלבארסקא 20, „מחזיקי הדת" סאלנא 7, „שומרי הדת" גייערס ראיאן, „תלמוד תורה" של הרב מייזעל זצ"ל, תלמוד תורות אויף ברעזינער 23, אלעקסאנדראווסקא 13, צעגעלניאנא 59, און ליפאווא 31, „יסודי התורה" אין גייערס ראיאן, אויף אל. 1 מאי 37, קילינסקא 116, „קרן התורה" פאנסקא 58.

די פארשטעהער פון די דאזיגע אינסטיטו-ציעס דארפען זיך מעלדען מיט א בעפאלמעכ-טיגונג צום סעקרעטאר ר' אשר מענדעלאוויטש פרייטאג פון 3 — 6 נאכם. צו בעקומען די שטיצע.

א געהאנגענער אויפ'ן לאדזשער פאבריקס-וואקזאל.

( ) נעכטען ארום 4 פארטאג, איידער ס'האט געעפענט דעם פאבריקוואקזאל, האט די וואקזאל דינער שאפט, ביים אויסקעהרען, בעמערקט, ווי אין קלאזעט הענגט אויף א פעטליע א מויטער מאנספערזאן.

די דיזשורשאפט האט גלייך געמאכט אנצייגע אין אויפ'ן ארט איז באלד אנגעקומען די ברין-פאליציי.

מ'האט דעם געהאנגענעם א בשניטען פון דעם שטריק, אבער ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז איז שוין טויט.

פון די געפונענע דאקומענטען האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער זעלבסטמערדער הייסט רישארד האפמאן, א שלאסער. דאס וואוין-ארט פון דעם זעלבסטמערדער איז נישט בעלויגען פעסטצושטעלען.

מ'האט ביי איהם אויך געפונען א בריוועלע, געשריבען אין דער דייטשער שפראך, צו דער פרוי און קינדער. ער שרייבט אבער נישט פארוואס ער בעגעהט זעלבסטמארד.

פאבריקאנט אבגעריסען א האנד ביי א מאשין

ארבייטער ראטעוועט דעם פאבריקאנט.

(-) אין פאבריאניק האט זיך צוגעטראגען פאסירט פאלגענדער טראגישער פאל:

ווען דער מיט אייגענטימער פון דער פירמע „מאראוויטסקי און קאמפ." אדאם פלוסקאוויסקי איז ארײן צו זיך אין פאבריק, האט ער זיך פערטשעפעט ביי א טראנסמיסיע-פאס, וועלכער האט פלוסקאווסקי'ן בליץ שנעל ארייגעשלעפט און א ווארף געטאן אין דער הויך. אין קלאפענדיג זיך אין סופיט, איז פלוסקאווסקי שווער פערוואונדעט געווארען.

דער פאס האט איהם אויך אבגעריסען א האנד.

א דאנק דעם, וואס איינער פון די ארבייטער האט שנעל אבגעשטעלט די טראנסמיסיע איז פלוסקאווסקי ניצולגעווארען פון טויט.

מ'האט א הם אבגעפיהרט אין שפיטאל.

גנבים — שלעגער'ס

האבען מערדעריליך געשלאגען דעם בעגנבעטען.

(–) נעכטען ארום 3 א זייגער בייטאג איז דער אינהאבער פון געוועלב אויף פאמארסקא 29, ה' שמעון הערשקאפ אויף א וויל ארויסגעגאנגען פון געשעפט אויפ'ן הויף נאך וואסער. ביי דער היימקעהרשער מיר פון געוועלב האט ער בעמערקט 2 פערדעכטיגע פערזשוינען, ער האט גיך אנגענומען אנ'עמער וואסער און געאיילט זיך צוריק אין געוועלב, נאר שוין אויפ'ן וועג האט ער דערהערט א געשריי „גנבים". דאס האט געשריען ה' הערשקאפ'ס מיידעלע, וועלכע איז געבליבען אין געוועלב.

איינער פון די 2 פערזאנען האט א ויס געכאפט א זשמאטע געלד פון שופלאד און זיי האבען געוואלט אנטלויפען. ווען ה' הערשקאפ האט זיי געוואלט פערהאלטען, האבען זיי א הם גענומען מערדעריליך שלאגען, געווארפען אויף דער ערד און געטרעטען מיט די פיס. הערשקאפ'ן צו הילף איז געקומען זיין בעקאנטער ה' זוסמאן קרישטאל, נאר אויך איהם האבען די גנבים געשלאגען אין צובלוטיגט.

אויף די געשרייען איז דערוויל אנגעקומען א פאליציאנט, וועלכער האט די חבר'ה-לייט פערהאלטען און אבגעפיהרט אין 5 טען קאמיסאריאט. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זיי הייסען: יוזעף מ כאלאק און יאן זרוגעק.

ביידע זענען ארעסטירט.

בעקאנטמאכונג.

נעכטען איז פארגעקומען אין ווארשאווער אפעלאציאן-געריכט דער פראצעס וועגען דער פירמע ד. וו. פאר נאכמאכען פאטענטירטע פעדער-בעטען

„Palma-Patent"

פון דער בעוואוסטער לאדזשער פירמע שווארצאווסקי.

דעם געגנעריען ווירשאק וועט בעזונדער בעקאנט געמאכט ווערען. 546

א בריוו אין רעדאקציע.

צו דער עפענטליכקייט!

אין נאמען פון א גרופע פון 22 מאן האלטען מיר פאר נויטיג מיטצוטיילען דער ברייטער יודישער עפענטליכקייט פאלגענדעס:

אנערקענענדיג די נוצליכקייט און די וויכטיגע אויפגאבען פון דער געזעלשאפט „טאז" פאר די ברייטע יודישע פאלקס-מאסען, האבען מיר בעשלאסען צו ווערען מיטגלידער אין דער דאזיגער געזעלשאפט. מיט א יאהר צוריק האבען מיר אפגעגעבען דעקלאראציעס אין סעקרעטאריאט פון „טאז", רעקאמענדירטע דורך שטיגע „טאז"-מיטגלידער, וועלכע שטעהן ביי דער אקטיווער ארבייט זייט דער גרינדונג פון דער דערמאהנטער געזעלשאפט ביי אונז אין שטאט.

עס זענען אדורך א פאר חדשים, און מיר האבען נישט בעקומען קיין שום ידיעה, צו מיר זענען געווארען אנגענומען אלס מיטגלידער. מיר האבען זיך דאן געווענדעט צום סעקרעטאריאט וועגען אנ'אויפקלערונג, האט מען אונז צו אונזער גרעסטער ערשטוינונג ערקלערט, אז — אונזערע דעקלאראציעס זענען ערגיץ ווי אוועקגעקומען...

נאך א קאטעגארישער אויפפאדערונג פון אונזער זייט, האט מען אונז בערוהיגט, אז די דעקלאראציעס וועלען זיך אפגעפונען, און זיי וועלען בעהאנדעלט ווערען אויף איינער פון די נאהענטסטע פערוואלטונגס-זיצונגען. אזוי זענען ווידער אוועק עטליכע חדשים אהן שום ענטפער. אויף אונזערע מעהרערע ווענדונגען, האט מען אונז כסדר אפגעשלעפט מיט פערשידענע אויסריידען און תירוצים.

ענדליך זענען מיר מן הצד געוואויר געווארען, אז אונזערע דעקלאראציעס זענען אפגעווארפען געווארען, און דאס בלויז דערפאר וואס די דעקלאראנטען זענען חברים פון דער יודישער סאציאליסטישער ארבייטער-פארטיי „פועלי ציון" (פעראייניגט מיט צ.ס) (אנ'אונפרהערטער פאל, אז אין א וועלכער ס'איז געזעלשאפטליכער אינסטיטוציע זאל מען זיך אפזאגען אנצונעהמען מיטגלידער נאר דערפאר, ווייל זיי געהערען צו א פארטיי) ווי ווייט טענדענציעז ס'האט געהאנדעלט די מעהרהייט פון דער „טאז"-פערוואלטונג קאן דינען דער פאקט, וואס מען האט זיך וועגען דער גרופע דעקלעראנטען בכלל נישט אינפארמירט, (ווארום איינער פון די דעקלאראנטען איז דורך דער צייט געשטארבען, און אויך איהם האט מען אפגעווארפען אלס א „שעדליכען" מיטגליד...)

זאל די פערוואלטונג פון „טאז" עפענטליך ערקלערען: צי איז עס אמת, אז אונזערע דעקלאראציעס זענען געווארען אפגעווארפען, און וואס זענען די מאטיווען?

מיט דרך ארץ:

אין נאמען פון 22 דעקלאראנטען.

יצחק גאלדין, מענדעל שוואק

און יח אל שאליט.

15-טע מלוכה-לאטעריע

2-טע קלאס 1-טער טאג.

25 000 זל. אויף נומער 63870.
10 000 זל. — 13320.
5,000 זל. — 58110.
2 000 זל. — 4610.
1 000 זל. — 59746.
500 זל. — 3576 38491 83221.
300 זל. — 18754 50892 83061.
250 זל — 6055 11671 12543 22973 25627 29992 45118 46123 66490 75056.

אין די אפטייקע.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50); כאנדזינסקי (פעטריקאווער 164); סאקאלעוויטש (פושעיאזד 19); רעמביעלינסקי (אנדזשעיא 26); זגנדולעוויטש (פעטריקאווער 25); קאספערקעוויטש (זגערזשער 54); טראוקאווסקא בושעשינער 56).

אבצייכען-טאג

פון „קרן קימת לישראל".

אין צוזאמענהאנג מיט'ן געפארטעהגרען אבצייכען-טאג פון „קרןקימת" איז מאנטאג פארגעקומען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א פרויען-פערזאמלונג. נאכדעם ווי עס ווערט ערקלערט דעם צוועק פון דער פערזאמלונג, האבען די פערזאמעלטע זיך פערפליכטעט צו דער ארבייט פון אבצייכען-טאג און זיך פערפלכטעט צוציהען צו דער דאזיגער ארבייט אויך זייערע בעקאנטע.

אין משך פון דער היינטיגער וואך וועלען אויך פארקומען א גאנצע רייה פערזאמלונגען אין די פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד-ארגאניזאציעס, מיט'ן צוועק צו ארגאניזירען די יוגענד צו דער זאמעל-ארבייט.

פון געריכט.

געפעלשט חשבונות.

(") אין געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען הענעך ווראבלעווסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין נאכמאכען אונטערשריפטען אויף 2 וועקסלען. ווראבלעווסקי איז פער'משפט געווארען אויף 1 חודש טורמע.

פאלש געלד.

(:) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען פייגע לעשנאלר. וועלכע איז בעשולדיגט געווארען אין פערשפרייטען פאלש-געלד. לעשנאלר איז פער'משפט געווארען צו 4 יאהר שווערע טורמע און פערלירען אלע רעכט.

פון די רינג-קאמפען.

נעכטען האבען געקעמפט 5 פאר, אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט: רעבי — קאווען, דער קאמף איז געפיהרט דורך רעבי'ן זעהר ברוטאל. דער עולם פייפט, שרייט און פאדערט איבעררייסען דעם קאמף. דער קאמף ווערט נישט איבעריסען און פערענדיגט זיך רעמי.

אין דער צווייטער פאר האבען געקעמפט: ברילא — סאילאר, געזיגט האט דער ערשטער אין דער 5. מינוט.

אין דער דריטער פאר האבען געקעמפט ווילדמאן מיט'ן נעגער טאמסאן. דער דאזיגער קאמף איז געווען זעהר אינטערעסאנט און האט זיך פערענדיגט רעמי.

אין דער פערטער פאר האט פראַהאסקא דורך א טאפעלטען נעלסאן בעזיגט אין דער 3. מ. מיכאלאווסקי'ן.

צולעצט קעמפען: פעטערזען — שטעקער, אזוי ווי דאס איז געווען א רעוואנש האט ער געזאלט דויערן ביז איינער וועט זיגען. דער קאמף איז געווען דער אינטערעסאנטסטער פון אלע, וואס זענען ביז איצט פארגעקומען. דאס איז דער איינציגער קאמף וואס איז געשטאנען אויף א הויכע ספארט מדרגה, געזיגט האט שטעקער אין דער 27. מינוט.

פון יודישען טעאטער.

אין „סקאלא".

שבת ווערט אין יודישען טעאטער „סקאלא" אויפגעפיהרט א פרעמיערע, דער גרויסער שלאגער „א נאכט פון ליבע". עס נעהמען אנטייל אלע ארטיסטען מיט די בעליבטע: פאליאקאוו, באריסאווא און אניעלא בראש.

פון „אזאזעל".

היינט און מארגען שפילט „אזאזעל" אין קאליש.

פון שבת ביינאכט אן שפילט „אזאזעל" צוריק אין לאדז דאס גרויסע 4 טע פראגראם מיט'ן אנטייל פון אלע קרעפטען.

טעלעגראמען.

27 ליסטעס אהן עין הרע...

דער יודישער בלאק צו די שטאט-ראט-וואהלען אין ווארשא האט דעם נומער 16.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צו די וואהלען פון ווארשאווער שטאט-ראט זענען אריינגעטראגען געווארען 27 ליסטעס.

אזוי-ווי דעם נומער 13 האט קיינער נישט געוואלט נעהמען, איז אריינגעטראגען געווארען א פיקטיווע ליסטע, וועלכע האט בעקומען דעם דאזיגען שלים מזל'דיגען נומער.

דער נומער 6 איז אינגאנצען נישטא, כדי ער זאל נישט פערבייטען דעם נומער 9.

דער יודישער בלאק האט בעקומען דעם טראדיציאנעלען נומער 16.

בכלל זענען דא 11 יודישע ליסטעס.

לופט-פליה-קאטאסטראפעס אין ווארשא און מעץ.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש). היינט 8 אין דער פריה האט זיך אויפגעהויבען אין דער לופטען אויף אנ'אעראפלאן דער פאד-פאלקאווניק זדזשיסלאוו זיק-פלאדאווסקי.

בעפליענדיג איז ער מיט איבונגסצוועקען. אין שיעלצע איז אבער דער עראפלאן ארונטערגעפאלען, און צובראכען זיך אויף דער העלפט. דער לופטפליהער גופא איז דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

דער דערה'ג'עטער איז געווען א מחבר פון א סך ליטעראַרישע ארבייטען געווידמעט דער לופט-פליהעריי.

פאריז, 11 (ספ. טעל.) אונטער מעץ האבען זיך צוזאמענגעטראפען אין דער לופט צוויי קריגס-עראפלאנען, וועלכע האבען דורכגעמאכט פליה-אייבונגען. ביידע זענען ארונטערגעפאלען אין צישמעטערט געווארען.

צוויי אפיצירען און צוויי אונטעראפיצירען האבען געפונען דעם טויט אויפ'ן ארט.

געשוואוירענע בוכהאלטערס.

אנדערע פארשריפטען וועגען האנדעלס-ביכער.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) עהערנעכטען איז אין פינאנץ-מיניסטעריום פארגעקומען א צווישענמיניסטעריאלע קאנפערענץ בכוח דעם געפלאנטען איינפיהרען פון געשוואוירענע בוכהאלטערס.

די דאזיגע אינסטיטוציע זאל געשאפפען ווערען מיט דער כונה, אז די מיינונג פון א געשוואוירענעם בוכהאלטער זאל טראגען דעם כאראקטער פון אנאמטליכען דאקומענט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, זאלען נאוועליזירט ווערען די פארשריפטען וועגען האנדעלס ביכער.

בכלל זאל וועגען דער דאזיגער פראגע ארויסגעגעבען ווערען דורך אנ'אנקעטע די שריפטליכע מיינונג פון ווירטשאפטליכע קרייזען.

נייער פאהר-פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער

לאדז-פאבריקס-וואקזאל

קומען אן פון:

1.55	קאלושקי (ביינאכט)
4.40	ווארשא
7.21	קאלושקי
8.15	„
9.35	טשענסטאכאוו
10.40	ווארשא
12.35	קאלושקי (פון 1. יוני—15 סעפט.)
13.25	סקארזשיסקא
14 40	ווארשא
16.33	„
19.55	טארנאבזשעג
20.25	קאלושקי
22.15	„
22.45	ווארשא (שנעל-צוג)
20.23	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)

גייען אפ קיין:

1.40	ווארשא (ביינאכט)
7 50	„ (שנעל צוג)
9.05	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)
9.30	טארנאבזשעג (דורך גאלקוווצק—סלאטווינען)
10.35	קאלושקי (פון 1. יוני—1. סעפט.)
11 50	„
14.25	ווארשא
15.20	„
16.25	טשענסטכאוו
18.05	קאלושקי
18.55	ווארשא (אייל-צוג)
19 10	סקארזשיסקא
20.10	ווארשא
23.45	קאלושקי

לאדז-קאלישער וואקזאל

קומען אן פון:

1.46	ווארשא (ביינאכט)
2.59	אסטראוו „
6.33	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)
6.38	קראקע
6.59	פויזען
7.43	לאוויטש
8 43	קוטנא
8.53	אסטראוו
10.39	ווארשא
10.40	לעמבערג
11.56	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)
12.44	ווארשא
13 32	פויזען
13.45	קוטנא
18.05	קאלושקי
18 40	פויזען
19.05	פאריז בערלין (לוקסוס)
20.13	קוטנא
21.43	ווארשא
22.05	קוטנא
22.10	שיעראדז (שבת, זונטאג און חגא-טעג)
23.06	ווארשא (שנעל-צוג)

גייען אפ קיין:

2.01	אסטראוו (ביינאכט)
3.14	ווארשא
6.41	„ (שנעל-צוג)
7.14	„
8.00	פויזען
8 10	קאלושקי
9.03	קוטנא
12.57	פויזען
12.04	בערלין—פאריז (לוקסוס)
13.15	ווארשא
13.47	„
14.10	קוטנא
15.25	לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)
16.40	שיעראדז (שבת, זונטאג און חגא טעג)
18.35	אסטראוו
19.13	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)
19 38	לאוויטש
20.15	קוטנא—דאנציג
20.35	קראקע (דורך ראקיטשין)
21.58	פויזען
23.14	בערלין—פאריז (שנעל-צוג)
23 58	קוטנא

אין שפּיטאָל

איינדרוקען פון א זשורנאַליסט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל. — פון — ל. בראַנט

6) דער „שמעלץ“.

אויפ'ן דריטען שטאָק געפינט זיך דער „שמעלץ“, ווי די קראַנקע רופען אָן די אָפּטיילונג. דאָ איז די אויגען אָפּטיילונג, וועלכע ס'פיהרט אָן ד"ר שוויג, די אָפּטיילונג איז איצט רעאָרגאַניזירט, פערברייטערט געוואָרען, עס איז געעפענט געוואָרען א ספּעציעלער אָפּעראַציאָנס-זאַל פאַר אויגען-קראַנקהייטען. דאָ, אויף דעם אויבערשטען שטאָק זענען אויך די אָפּטיילונגען פון האַלז-נאָז-און אויערען-קראַנקהייטען (ד"ר ראַבינאָוויטש) און די אָפּטיילונג פאַר נערווען-קראַנקע אונטער דער לייטונג פון ד"ר קלאָזענבערג.

יונגע דאָקטוירים.

דאָס שפּיטאָל איז א שולע, אין וועלכער עס לערנען זיך, פּראַקטיצירען, שטודירען און פערפולקאָמען זיך יונגע דאָקטוירים. זיי אַרבייטען אין אַלע אָפּטיילונגען, יעדער ספּעציאַליזירט זיך אויף א געוויסען געביט אונטער דער אָנפיהרונג פונ'ם עלטערן, ערפאַהרענעם אָרדינאַטאָר.

איינציגווייז און גרופּענווייז געהען זיי אַרום איבער די זאַלען און קאָרידאָרען. די מינע — געוועהנליך א געשעפטיגע, פערנומענע. רעדען גערן און הויך צווישען זיך, האָבען ליב צו וואַרפען מיט לאַטיינישע ווערטער, ווייל דאָס גיט זיי א ערנסטקייט אין די אייגענע אויגען און ביי די קראַנקע. עס שיטען זיך ווערטער: דילאַטאַציאַ ווענטריקולי, אולקוס, אַנעמיאַ צערעברי, עזאָפאַגוס, ט.ב.צ. פולמאָנום...

ווי די אַספּיראַנטען אין געריכט, ווי יונגע אַדוואָקאַטען וואַרטען אויף עפּעס א גרעסערען פּראָצעס, וואָס דער פּאַטראָן וועט זיי איבערגעבען און דאַן וועלען זיי זיך בעווייזען, וועלען פערשיטען דעם ריכטער מיט אַרטיקלען און פּאַראַגראַפען, איבערראַשען די וועלט מיט זייער רעדנער-קונסט, — אַזוי גאַרען די יונגע דאָקטוירים נאָך אַנ'גרעסערער אָפּעראַציע, וואָס זאָל זיי אוסערטוילים ווערען, נאָך א געשיקט געשטעלטען דיאַגנאָז, פון וועלכען דער עלטערער געניטער אָרדינאַטאָר זאָל פערבלעפט ווערען. זיי האָבען ליב צו דערצעהלען וועגען נפלאות, וועגען גלענצענדע דיאַגנאָזען, וואָס זיי האָבען געמאַכט, אַזוי, אַז אַט דער און דער אַנערקענטער דאָקטאָר האָט געמוזט ערקלערען: קאָלעגאַ, פּשיזנאַיע, יאַ שיע אָמילעם, מאַטשיע ראַציע!

„מיעיסצאָווע“.

צווישען די יונגע דאָקטוירים פערנעהמען א בעזונדערען פּלאַץ די „מיעיסצאָווע“, ד. ה. די, וועלכע געפינען זיך תמיד אויפ'ן אָרט אין שפּיטאָל, זענען דאָרט אָנגעשטעלט. אַזעלכע זענען פערהאַן צוויי: ד"ר לוביטש און ד"ר ב. דאַווידאָוויטש. זיי טוישען זיך איבער א טאָג און יעדען מאָל לעת דיזשורירט אַנ'אַנדערער. זיי האָבען צו ערלעדיגען געוויסע אַדמיניסטראַטיווע אַרבייטען אין שפּיטאָל, אונטער זייער אויפזיכט געפינען זיך די קראַנקע אין דער צייט, ווען אַלע אַנדערע דאָקטוירים זענען נישטאָ, ספּעציעל ביינאַכט. ווען מיט א קראַנקען ווערט שלעכט, רופט די דיזשורירענדע שוועסטער דעם דאָקטאָר און ער נעהמט אונטער די נויטיגע רעטונגס-מיטלען. ווען מ'ברענגט א נייעם קראַנקען, גיט ער די ערשטע דיספּאָזיציעס, וואָס מ'האָט צו טון. אין דרינגענדע פאַלען, אַמאָל שפּעט ביינאַכט, אויב ס'איז נויטיג אַנ'אָפּעראַציע אויפ'ן אָרט, פערשטענדיגט זיך דער „מיעיסצאָווע“ מיט'ן הויפּט-דאָקטאָר און איינער פון די אָרדינאַטאָרען-כירורגען ווערט אַרויסגערופען — אַמאָל 12 און שפּעטער אין דער נאַכט — צו מאַכען די אָפּעראַציע. דער „מיעיסצאָווע“ דאָקטאָר אַסיסטירט איהם דאַן.

ביידע, ד"ר לוביטש און ד"ר דאַווידאָוויטש, זענען פערליבט אין זייער פאַך און זיי זענען אויך פּאָפּולער און בעליבט ביי די קראַנקע. ביידע האָבען אין זיך א געזעלשאַפטליכען פונק און אינטערעס צו עפענטליכע פראַגען. ד"ר לוביטש האָט אַמאָל געאַרבייט אין געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, געגעבען לעקציעס אויף אַרבייטער קורסען, געפּרובט די כוחות אין שרייבען יודישע לידער.

ד"ר דאַווידאָוויטש איז פון אַנ'אַסימילירטער פאַמיליע, נאָר ער אינטערעסירט זיך זעהר מיט יודישע פראַגען. ער האַלט די יודישע פאַמיליע און דעם יודישען לעבענס-שטייגער פאַר דעם אידעאַלסטען אין דער היינטיגער צייט. ער רעדט מיט אַכטונג און בעוואונדערונג וועגען דער איבערגעגעבענהייט, וועלכע הערשט נאָך ביים היינטיגען טאָג צווישען די מיטגלידער פון א יודישער פאַמיליע, בעזונדערס, ווען עס האַנדעלט זיך ביים ראַטעווען א קראַנקען. א דאָקטאָר", א שטייגער, (א קריסט) האָט פערשריבען א יודישען קראַנקען, (אַנ'אָרימאַן) א מעדיצין פאַר 53 זלאָטעס. און וואָס מיינט איהר? מען האָט די מעדיצין נישט געקויפט? מ'האָט פערזעצט די בעבעכעס, און די מעדיצין איז געשאַפט געוואָרען! ד"ר דאַווידאָוויטש האָט נאָך א געביט, מיט וועלכען ער אינטערעסירט זיך ליידענשאַפטליך: דאָס זענען די געשעהענישען אין כינאַ און בכלל די נאַציאָנאַלע פראַגע אין אַזיען..

דער „נאַטשעלני“.

דער „נאַטשעלני“ (ד"ר גאָלדמאַן) איז דאָ!

א שטילער ציטער געהט דורך דאָס גאַנצע שפּיטאָל, פון דעם פּאַרטער-הויז וואו עס געפינט זיך די קאַנצעלאַריע און די שפּיטאָל-אַמבולאַטאָריע, ביז צו דעם לעצטען שטאָק.

פאַר'ן „נאַטשעלני“ אין די אויגען רויכערט מען נישט. אַז מען דערזעהט איהם פון ווייטען, בעהאַלט מען דעם פּאַפּיראָס אין אַרבעל, אָדער מ'וואַרפט איהם אויף דער גיך ערגעץ אַוועק. פאַר'ן „נאַטשעלני“ האָט מורא אַפילו דער קליינער מיכאַל. די שוועסטערס קוקען דורך א שפּאַרע פון דער שוועסטער-פּאָרטיערע אַראָפּ אויף די טרעפּען, צי ער איז שוין אַוועקגעגאַנגען. אויב ר'איז אַרויס פון דער איינגאַנגס-טיר, איז נאָך קיין בעווייז נישט, ער קען זיך נאָך אומקעהרען א צווייטען און א דריטען מאָל. ער האָט בעמערקט אויף דער ערד א שטיקעל פּאַפּיר. אויפ'ן האַנטק קומט צו איינע פון די בעדינטע. דער מאַמעס מילך אַנטלויפט איהר פון שרעק, פאַר'ן בליק, פאַר דער שטראָף, וועלכע זי קאָן באַלד דאַרפען בעצאַהלען.

ווען דער „נאַטשעלני“ טוט אָן דעם לעדערנעם פאַרטוך אויף די ווייסע אַרבייטס-הויזען, ווען ער שטעקט אַריין די פיס אין די טיפע קאַלאָשען, וועלכע ער טראָגט ביי דער אָפּעראַציע, ווען ער בעדעקט דאָס פּנים מיט דער ווייסער מאַסקע, ציהט איין דעם קאָפּ אין די אַקסלען, שטרעקט אויס די הענד אין די גומענע הענטשקעס און בעפעהלט מיט זיין הייזעריגליכער שטים „אָנצוהויבען“, — דאַן איז ער די פערקערפּערונג פון דער מעכטיגער בעזעלטער וויסענשאַפט-מאַשין, וואָס רופט אַרויס צו א קאַמף אויף טויט און לעבען די קראַנקהייט און איז מינקט אַזוי האַרט און ריקזיכטלאָז, ווי די קראַנקהייט אַליין.

טעאַטער „סקאַלאַ“, ציגעל-נאַס 18.

ווייטערדיגע גאַסטראָל'ען פון די בער. אַרטיסטען, ליבלינגע פון לאָדזשער עולם.

א. פּאַליאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש, א. אַניעלאַ, ב. באַריסאָוואַ.

שבת, דעם 14. און זונטאָג, דעם 15. מאַי—פּרעמיערע! ס'ווערט אויפגעפיהרט צום 1. מאָל אין לאָדז דער בעריהמט. אָפּערעטע-שלאַגער, וועלכער ווערט יעצט געשפּילט אויף אַלע אייראָפּעאישע סצענעס און צייכענט זיך אויס מיט איהר הומאָר און קאָמיזם

„א נאַכט פון ליבע“

אין 3 אַקטען פון רייזעלמאַן.— צוו. אגד. ווערט אויך געזונגען:

פּיפּסי איז א מויד א כוואַט
שאַ, שטיל, איז די בעסטע זאַך
דאָרט, וואו די ליבע וואוינט
דאָרט אין פרייעם לאַנד
שלאָף איין מיידעלע שעהנס

פּיפּסי, די שעהנע פּיפּסי
פאַ אָדעסקאַמו, מיינע פריינד
שלאָפען איז די בעסטע זאַך
בובי-קאָפּ
מאַסקאַראַדען-טאַנץ.

שבת, 3.30 נאָכמ. ווערט געשפּילט די בעוואוסטע קאָמישע אָפּערעטע אין 3 אַקטען

„ליאָווקע מאַלאַדיעץ“

„אוטשע מאָלדאַט“—פּאַליאַקאָוו; „ליאָווקע“—ראַבינאָוויטש; „מילי“—באַריסאָוואַ צוזאַמען מיט אונזער בעקאַנטען אַנסאַמבל.

צום שלוס — קאָמעדיע — **פּאַט און פּאַטאַשאָן!** אין 1 אַקט

פּאַט — פּאַליאַקאָוו, פּאַטאַשאָן — ראַבינאָוויטש.

ס'נעמען אָנטייל פרויען: אַניעלאַ, באַריסאָוואַ, בעזמאַן, גאָלדשטיין, מאַכאַראָווסקאַ, אָדערמאַן. כאָר: פּאַליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, באַלביר-סקי, מאַכאַראָווסקי, אייזענבערג, פּאַלאַנסקי, אַריעל. אַדמינ.: א. בעזמאַן. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאַן. ✓ גאַרדעראָבע פריי! בזהנע טעכניקער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.

מאָנטאַג — די 2-טע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג.

H. LUBICZ Dr. med.

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און בלאַזען-געשלעכט קראַנקהייטען.

אין צוריקגעקעהרט.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל) נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

אין מאָרגענדיגען נומער
א גרויס קאַפּיטעל
פון דער סעריע
„אין שפּיטאָל“.
„אָפּעראַציע“ און „ביי די קראַנקע אויף בעזוך“.

די, וועלכע אזעוו האָט פעראַטען!

פעראַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט“ לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

69)

באַקאַי'ן האָט מען מיטגעטיילט, אַז אין א פּאָר טאָג אַרום וועט ער אַרויסגעשיקט ווערען אין די ווייטע מקומות פון סיביר. דעמזעלבען טאָג זענען באַקאַי און סאַווינקאָווא, בעזונדער איינער פון אַנדערען, אין געהיים אַוועקגעפאָהרען פון טומען. אינגאַנצען זענען זיי ביידע בשלום געקומען צו בורצעוו'ן קיין טעריאָקי!

די ערשטע פראַגע, מיט וועלכען באַקאַי האָט זיך געווענדעט צו בורצעוו'ן, איז געווען:

— ווען האָט איהר, וולאַדימיר לוואָוויטש, דערצעהלט אַז איהר אָרגאַניזירט מיין אַנטלויפען פון סיביר?

בורצעוו האָט איהם קאַטעגאָריש געענטפערט: קיינעם נישט!

— א מאָדנע זאַך! — האָט באַקאַי געזאָגט, — אין טומען האָט מען מיך געזאָלט אַרעסטירען לויט א דעפּעשע פון פּעטערבורג. הייסט עס, אין פּעטערבורג האָט עמיצער געכאַפּ'ט, אַז איך וויל אַנטלויפען.

בורצעוו האָט ווייטער קאַטעגאָריש בעהויפּט, אַז ער האָט קיינעם וועגען דער זאַך נישט דערצעהלט, נאָר פאַקטיש איז ער דערפון געוואָרען שטאַרק צערודערט.

ווען בורצעוו האָט אַוועקגעשיקט סאַווינקאָוו'ס שוועסטער צו באַקאַי'ען אין סיביר, האָט איהם אויסגעפעהלט געלד און ער האָט זיך וועגען דעם געווענדט צו די ס.-ר. דורך דער פערמיטלונג פון טשערנאָוו'ן. בורצעוו האָט דערצעהלט טשערנאָוו'ן, אַז דאָס געלד דאַרף ער האָבען, כדי צו אָרגאַניזירען דאָס אַנטלויפען פון א פערזאָן, וואָס קאָן זיין נוצליך אין קאַמף מיט'ן פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט און געגעבען קיינעם נישט איבערצוגעבען אויף וואָס דאָס געלד איז נויטיג. א טייל פון דער נויטיגער סומע האָט טשערנאָוו באַלד געגעבען, דאָס איבריגע האָט ער געזאָלט ברענגען צו בורצעוו'ן אין א בעשטימטען טאָג און שעה אין זיין האָטעל, אין ווירבאָרג. סאַווינקאָווא איז אַוועקגעפאָהרען.

אין אָנגעמערקטען טאָג איז בורצעוו געזעסען אין האָטעל און געוואַרט אויף טשערנאָוו'ן. ס'האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין טיר, אָבער אַנשטאָט טשערנאָוו'ן איז אַריינגעקומען — אזעוו. ביי בורצעוו'ן איז דורכגעפלויגען דער געדאַנק: הייסט עס, טשערנאָוו האָט דערצעהלט אזעוו'ן וועגען געפּלאַנטען אַנטלויפען און פון אזעוו'ן איז די פּאָליציי געוואויר געוואָרען...

אזעוו האָט אָנגעהויבען דערפון, אַז טשערנאָוו האָט איהם דערצעהלט וועגען זיין געשפּרעך מיט בורצעוו'ן און אַז לויט אויפטראַג פון צענטראַל קאָמיטעט האָט ער בורצעוו'ן געבראַכט די נויטיגע סומע. ווייטער האָט אזעוו מיט ענטציקונג גערעדט וועגען בורצעוו'ס קאַמף געגען פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט, אַז דאָס איז א זעהר גרויסע און וויכטיגע אַרבייט, אַז ער וועט זיך בעמיהען ביים צענטראַל קאָמיטעט מ'זאָל אויף דער דאָזיגער אַרבייט אָפּגעבען בעדייטענדע מיטלען א. א. וו.

בורצעוו האָט זיך גענומען בעקלאָגען פאַר אזעוו'ן, אַז קיינער העלפט איהם נישט אין זיין טעטיגקייט, אַז די פּאַרטיי האָט פאַר דער זאַך נישט די געהעריגע פערשטענדניש און אַז ס'וואָלט געווען זעהר גוט, ווען אין קאַמף געגען פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט וואָלט ער געהאַט די הילף פון אַזאַ פּראַקטישען רעוואָלוציאָנער, ווי אזעוו איז.

— איהר פּלאַנט איצט צו בעפרייען אַנ'אַגענט פון דער אָכראַנע — האָט אזעוו געזאָגט.

— יאָ, — האָט בורצעוו געענטפערט.

— א חוץ דעם קומט צו אייך דאָ, אין פינלאַנד, נאָך אַנ'אַגענט...

בורצעוו האָט נישט געלייקענט.

אזעוו האָט אָנגעהויבען רעדען אויך וועגען א דריטען אַגענט, נאָר בורצעוו האָט פערשטאַנען, אַז וועגען דעם דאָזיגען אַגענט ווייסט אזעוו גאָרנישט און ער וויל אַרויסבעקומען פון איהם פּרטים. בורצעוו האָט דאַן גענומען דערצעהלען אַנ'אויסגעטראַכטע מעשה וועגען דריטען אינפאָרמאַטאָר, אַז דאָס איז איינענטליך נישט קיין אַגענט פון דער אָכראַנע, נאָר א בעאַמטער פון דער פּראָקוראַטור מיט גרויסע בעציהונגען, פערבינדונגען און השפעות אין פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט; אַז דער דאָזיגער בעאַמטער איז ליבעראַל געשטימט; אַז ער איז איצט קראַנק און פערבערייט זיך צו פאָהרען קיין אויסלאַנד; אַז דאָרט זאָגט ער צו אָפען מיטצוהעלפען ביי דער דעמאַסקירונג פון דער אָכראַנע, נאָר ער פערלאַנגט דערפאַר א בעדייטענדע סומע, אַנ'ערך 40 טויזענד רובעל א. אַ. וו.

אזעוו איז געווען ענטציקט פון דעם, וואָס בורצעוו האָט איהם דערצעהלט, ער האָט גערעדט מיט התלהבות, ווי אַזוי זיי ביידע — אזעוו און בורצעוו — וועלען אַרבייטען איבער דער אַנטדעקונג פון פּראָוואָקאַטאָרען. זיי האָבען זיך אָפּגערעדט צו טרעפען אין עטליכע טעג אַרום.

ס'זענען פאַראיבער א פּאָר טאָג און דער צווייטער אַגענט, וועגען וועלכען ס'איז געווען דאָס געשפּרעך — ראַקאָווסקי — איז אַרעסטירט געוואָרען. דער אַרעסט האָט געמאַכט א שטאַרקען רושם, און דער פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט האָט פערשפּרייט די סאַמע פאַנטאַסטישע ווערסיעס וועגען דעם אַרעסט, כדי אָפּצולענקען דעם פערדאַכט פון די רעוואָלוציאָנערען אין גאָר אַנדערע ריכטונגען.

בורצעוו האָט מיט שרעק געוואַרט אויף א ידיעה, אַז אויך באַקאַי און סאַווינקאָווא זענען אַרעסטירט אין סיביר. ער האָט אַרויסגערופען צו זיך לעבעדינצעוו'ן (מאַרקאָ קאַלווינאָ, דאָס איז געווען פאַר'ן דורכפאַל פון דער צפונדיגער קאַמפס-אָפּטיילונג) און איהם מיטגעטיילט דאָס זעלבע, וואָס ר'האָט געהאַט איבערגעגעבען טראַובערג'ן וועגען פערדאַכט אויף אזעוו'ן. לעבעדינצעוו איז געווען שטאַרק איבערראַשט פון דעם, וואָס ר'האָט געהערט. מעהר אָבער האָט איהם בורצעוו נישט געזעהן, ווייל לעבעדינצעוו איז אַרעסטירט געוואָרען.

מיט א שוידער געמיט האָט בורצעוו געוואַרט אויף ידיעות פון סיביר. ער האָט גערעכענט, אַז אויך איהם וועט מען אַרעסטירען און האָט אָנגענומען אַלע נויטיגע פאָרזיכטס-מיטלען אויפ'ן פאַל פון אַרעסט. אָבער איינמאָל, ווען ר'איז געזעסען ביי זיך אין טעריאָקי, האָט זיך געעפענט די טיר, און ס'זענען אַריינגעקומען סאַווינקאָווא און באַקאַי.

באַקאַי האָט געזאָלט בלייבען א פּאָר טאָג אין פינלאַנד, נאָר אויפ'ן פערלאַנג פון בורצעוו'ן איז ער נאָך דעמזעלבען טאָג אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד. צומאָרגענס איז אויך אַוועקגעפאָהרען בורצעוו.

(פאָרזעצונג קומט)

דער פּראָצעס וועגן עלילת דם אין דאַבזשין.

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

ערשטער טאָג פון פּראָצעס.

ווי איך האָב שוין מודיע געווען טעלעפאָניש האָט זיך דינסטאָג אין ריפין אָנגעהויבן דער פּראָצעס געגען 20 פּערזאָן. דערונטער 6 יודען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אַרויסרופען די אונרוהען אין דאָבזשין צוליב אַ בלוט-בילבול.

די סענסאַציע פון דער ערשטער זיצונג איז געווען דאָס עדות זאָגען פון ריפינער פּאָליציי-קאָמענדאַנט, וועלכער האָט דערצעהלט, אַז די ערשטע ידיעה וועגן די אונרוהען האָט ער בעקומען פון'ם דאָבזשינער בורמיסטש, וועלכער האָט זיך צו איהם געווענדעט טעלעפאָניש מיט די ווערטער, אַז „אין דאָבזשין איז פאָרגעקומען אַ ריטועלער מאָרד, די יודען האָבען גע'הרג'עט אַ ציגיינער-מיידעלע און אין שטאָט האָבען זיך אָנגעהויבען אונרוהען". דער בורמיסטש האָט דערום געבעטען, אַז מען זאָל קיין דאָבזשין אַרויסשיקען אַ שטאַרקע פּאָליציי-אָפּטיילונג אויף צו ריקשטעלען די אָרדנונג.

דער קלאַנג, אַז דאָס ציגיינערישע מיידעלע האָבען דער'הרג'עט די יודען צו ריטועלע צוועקען, האָט זיך געשפּיצט אויף דער ציגייניש, וועלכע עס האָט אַרויסגעגעבען ד"ר ציששעווסקי און אין וועלכע עס ווערט געזאָגט, אַז אויפ'ן קערפּער זענען דאָ פיל שטאָך-וואונדען, וועלכע זענען געמאַכט גע-וואָרען מיט'ן צוועק צו צאַפּען בלוט. דער המון, געוואויר-ווערענדיג וועגען דער דאָזיגער ערקלערונג פון דאָקטאָר, האָט זיך געוואָרפען אויף די יודען און זיי אָנגעהויבען שלאָגען. ווען די פּאָ-ליציי האָט דעם המון צוטריבען, איז ער געוועק אויף דער פּאָ שטאָט גאָלוב און דאָרט אָנגעהויבען שלאָגען די יודען. בעזונדערס שטאַרק האָט מען געשלאָגען די יודען ביים וואָקזאַל.

— איך אַליין — זאָגט דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט — האָב בעקוקט דעם קער-פּער פון'ם דער'הרג'עטען מיידעלע און הגם איך בין נישט קיין מדיקער, האָב איך באַלד דערקענט, אַז אויפ'ן קער-פּער געפינען זיך נאָר איין פרישע וואונד. די אַלע איבעריגע וואונדען זענען געווען אַלטע און פאַרהיילטע. די דאָזיגע מיינונג מיינע האָט בעשטע-טיגט די מעדיצינישע קאָמיסיע, וועלכע איז געקומען פון וואַרשע.

צום סוף ערקלערט דער עדות, אַז ער האָט געהערט, ווי אַ ציגיינערין האָט געשריגען, אַז דאָס מיידעלע האָט דער'הרג'עט אַ יוד מיט אַ לאַנגער באָרד.

אויף דער פאָרמיטאָג זיצונג האָט מען נאָך אויסגעהערט די יודישע עדות: בנימין אורבאַך, אברהם וואַרשאַווי-אַק און שלאָסבערג, וועלכע זענען אַליין געליטענע און זיי האָבען דערום דער-צעהלט פאַרשידענע פּרטים ווי אַזוי און ווער עס האָט זיי געשלאָגען מכות רצח.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג פון גע-ריכט איז פאָרגעקומען דער ווייטער-דיגער פערהער פון די עדות און פון די גרויסע צאָהל קליינינקייטען, וואָס די יודישע עדות האָבען דערצעהלט בעקומט זיך אַ בילד פון די געשעהע-נישען אין יענע טעג און פון דער שטימונג, וועלכע האָט דאַן געהערשט אין דאָבזשין.

דער עדות משה ריבאָוו און ישעיה ברון זאָגען עדות, אַז אויף דעם אָנגע-קלאָגטען ראָזען איז אַ ציגיינער אָנגע-פאַלען מיט אַ שטעקען און געוואָלט שלאָגען. ראָזען האָט דעם ציגיינער נאָר אָפּגעהאַלטען און דעם שטעקען ביי איהם אַרויסגעריסען, אָבער גע-שלאָגען האָט ער איהם נישט.

דער עדות משה בראַגאַן דערצעהלט, אַז ער האָט געהערט, ווי דער המון האָט געשריגען, אַז די יודען האָבען געצאַפּט בלוט פון'ם קריסטליכען קינד, ער האָט געזעהן ווי דער בעשולדיג-טער ווירטשיגסקי האָט געכאַפּט דעם יוד שניידער און איהם שטאַרק געשלאָ-גען. דער צווייטער בעשולדיגטער ליט-ווינסקי האָט געשריען, אַז „מען דאַרף אַלע יודען אויסקוילענען" און האָט מיט אַ ציגעל געשלאָגען אַ יוד, דאָס זעלבע האָט אויך געטון דער בעשול-דיגטער כראָששינסקי.

דער פאָרויצענדער ווייזט אָן דעם עדות, אַז אַלץ, וואָס ער דערצעהלט דאָ האָט ער אויך דערצעהלט ביים אויס-פאָרשונגס-ריכטער, פאַרוואָס עס איז נישטאָ אין די אַקטען ווייסט ער נישט, ער פאַרזיכערט אָבער, אַז אַלץ, וואָס ער האָט דערצעהלט איז אמת, זיין וואונדונג איז אויף אַ שטאָק און ער האָט פון זיין וואונדונג געזעהן אַלץ, וואָס איז אין גאַס פאָרגעקומען.

דער קריסטליכער עדות לעאָן שטשער-קאָ דערצעהלט, אַז ער האָט געהערט, ווי דער המון האָט געשריען: „די יודען האָבען געשטאָכען אַ קריסטליך קינד, כדי צו נעהמען דאָס בלוט אויף מצות, ער האָט אויך געזעהן, ווי מען האָט געשלאָגען דעם יוד אָרבאַך.

דער עדות ראָזענבלום דערצעהלט, אַז ער האָט געזעהן, ווי די ציגיינער האָבען געשלאָגען שלאָסבערג'ן און ווי שלאָסבערג'ן האָט גערינען דאָס בלוט פון די וואונדען, וואָס מען האָט איהם געמאַכט בעת דעם שלאָגען.

אַ גאַנצע רייהע עדות דערצעהלען נאָך פאַרשידענע פּרטים, זייערע ערקלערונגען געבען אָבער גיכער נאָר אַן אַלגע-מיין בילד, און וועלכען עס איז זיך שווער פונאַנדערצוקלויבען וועגען דער שולד אָדער אונשולד פון די בעזונדע-רע אָנגעקלאָגטע.

אַ סענסאַציע רופט אַרויס דאָס עדות זאָגען פון'ם קריסטליכען מיידעל וויט-קאָווסקאַ. זי איז אַ דינסט ביים יודען בראַגאַן. ווען זי קומט צו צום ריכטער-טיש ברעכט זי אויס מיט אַ געוויין. אויף די פראַגע פון פאָרויצענדען פאַר-וואָס זי וויינט, ענטפערט זי, אַז אַ טייל פון די בעשולדיגטע האָבען איהר גע-דראָהט, אַז אויב זי וועט זאָגען עפּיס, וואָס איז לטובת די יודען, וועט מען זי דער'הרג'ענען, זי האָט דערום שטאַרק מורא.

דער פאָרזיצענדער בערוהיגט זי און ווענדענדיג זיך צו די קריסטליכע אָנגע-קלאָגטע וואָרנט ער, אַז דער, וואָס וועט וואַגען עפּיס שלעכטס צו טהון וויטקאָוו-סקאַ'ן דערפאַר, וואָס זי וועט דאָ זאָגען פאַר'ן געריכט, דער וועט שטרענג בע-שטראָפט ווערען.

ויטקאָווסקאַ בערוהיגט זיך און ווייזט אָן מיט'ן פינגער אויף די קריסטליכע בעשולדיגטע, וועלכע זי האָט געזעהן, ווי זיי האָבען געשלאָגען יודען.

איינער פון די קריסטליכע עדות פאַר-זיכערט, אַז ער זאָל אַליין האָבען גע-הערט, ווי די יודען האָבען געשריען: „פון היינט אָן מאַכען מיר אַ סוף מיט די גוים.

דער עדות פאַשקאָווסקי דערצעהלט פריהער, אַז ער האָט געזעהן, ווי די יודען האָבען געשלאָגען די קריסטען, שפּעטער אָבער, ווען אַדוו. יאַגלאָם הויבט איהם אָן צו שטעלען פראַגען, ערקלערט ער, אַז ער האָט אויך געזעהן, ווי די קריסטען האָבען געשלאָגען די יודען און געשריען: גיט אַרויס דעם יודען, וועלכער האָט ערמאָרדעט דאָס ציגיינערישע מיידעלע.

דער עדות קאָפּעצעוויטש דערצעהלט פריהער אַז צו איהם אין געוועלב, וואו עס האָבען זיך געפונען ציגיינער האָבען זיך אַריינגעריסען יודען און זיי געשלאָ-גען. אונטערן קרייץ פערהער פון'ם פער-ער איז ער אָבער מודה, אַז צו איהם אין געוועלב זענען די יודען נישט אַריין.

דער עדות קאָהן, שוין אַן אַלטער יוד, דערצעהלט, אַז ער איז געקומען אויפ'ן בית-עולם שטעלען אַ מצבה, פּלוצלינג האָט זיך אויפ'ן בית עולם אַריינגעריסען אַ המון קריסטען, וועלכע האָבען איהם שרעקליך געשלאָגען, אַזוי, אַז ער איז געפאַלען, פערלירענדיג דאָס בעוואוסטזיין.

מיט'ן פערהער פון דעם דאָזיגען עדות איז די זיצונג שפּעט אין אָוונט איבערגעריסען געוואָרען.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 37-81
פאַר'ן אָרעמע פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעשניצע וואַרשאַוער 17
פון 10—11 און פון נ.מ. 2—6

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3 נאָכמיטאָג.—

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

(11

דער קראַנקער האָט אָנגעהויבען צו שלוכצען.

— קאַרל! — האָט ער זיך נעבעטען רחמים — טו עס נישט! דאָס איז דאָך שרעקליך!.. האָב געדולד! מיר וועלען נאָך אויף אַן אַנדער אופן קריגען געלד!.. לעבען מיט אַזאַ גע-דאַנק, מיט אַזאַ ערינערונג... רבונו של עולם, גאָט מיינער! עס איז דאָך מורא'דיג! ווילסט אַוודאי מיך אויך דערמיט דער-הרג'ענען.

— בערוהיג זיך, אַלץ וועט זיין ווי צום-בעסטען! איך וועל האָבען געלד, וועסט נאָך ביי מיר געזונד ווערען!

— הער אויס, קאַרל: איך וויל בעסער נאָך מעהר ליידען, ווי איך לייד, איך וויל אַפילו שטאַרבען, אָבער נאָר נישט דאָס — נישט דאָס! לאָז מיך רוהיג אַוועקגעהן פון דער וועלט... ס'איז מיר אַזוי ווייניג אויסגעבליבען צו לעבען!..

— לאָז געמאַך, גרעגואַר! ביזט מגזם די זאַך!

— ליידער פערמאָג איך צו ווייניג כוח, כדי דיך צו איבערצייגען;

— ווען מיר וועלען אויפגעריכט ווערען, וועלען מיר אָננע-מען איבערשיקען לעווענטאַל'ן דאָס געלד, און דאַמאָלס וועסט אַליין מודה זיין, אַז איך האָב ריכטיג און זאַכליך געהאַנדעלט.

— איך האָב מורא! איך האָב אַזוי שטאַרק מורא!

— דערלויב מיר צו האַנדלען אַזוי, ווי איך פערשטעה עס! אין דריי טעג אַרום וועט שוין זיין נאָך אַלעמען!

דער קראַנקער האָט זיך שוין מעהר נישט געקעגנט. ער האָט זיך פאַרגעדרוקט טיף אין ווייכען פאָטעל און געשלוכצט אַזוי הילפלאָז, אַזוי אַ רחמנות, אַז אַ שרעק איז אָנגעגאַנגען. פּלוצים איז ער געבליבען זיצען שטיל, און אונבעוועגליך. ער איז געווען טויט-בלאַס, און מיט די געשלאָסענע אויגען און מיט דעם אָפּעגע-נעם בלייכען מויל האָט ער אויסגעזעהן ווי אַ מת.

ער האָט געחלש'ט.

ווי נאָר די נאַכט איז צוגעפאַלען איז קאַרל דרייוויק אַרויס פון פאַבריק, און זיך געלאָזט געהן צו דער שטאָט צו. געגאַנגען איז ער בכיון מיט דעם לענגערן זייטיגען וועג, כדי קיינעם נישט צו טרעפען. פון דערווייטענס האָט ער געזעהן אַר-ביימער צוריק פון פעלד.

זיין כוונה איז געווען, געוויס זיך צו בעקענען מיט דער אויטיגער כביבה, כדי אין דעם דעצידירענדען מאָמענט נישט צו בלאָנדזשען.

אויף מאָרגען גלייך אין דער פריה האָט ער, אַ בעהאַלטע-נער אין די קשאַקעס פון לעווענטאַל'ס הויז-גאָרטען, זיך צוגע-קוקט צו די שטויביגע מענשען פון לעווענטאַל'ן.

דעם זעלבען אָוונט האָט גרעגואַר נאָך אַמאָל געפּרובט אָפּצורייזען דעם ברודער פון דעם שרעקליכען בעשלוס.

— קאַרל — האָט ער געטענה'ט — ביז איצט האָבען מיר דאָך איינער דעם אַנדערן גאָרנישט וואָס פאָרצוואַרפען...

— היינט ביינאַכט וועט עס נעהמען אַ סוף... און מאָרגען וועלען מיר שוין זיין אויפ'ן פערד...

אָט דאָס איז געווען קאַרל'ס גאַנצער ענטפער.

אין אַ שעה שפּעטער, איז שוין קאַרל דרייוויק שטיל און פאַמעליך בעגאַנגען לעב'ן לעווענטאַל'ס הויז, און זיך פאַרזיכטיג אַרומגעקוקט אויף אַלע זייטען. ער האָט אָבער קיין שום פער-דעכטיגעס נישט בעמערקט.

בעמערקט האָט ער בלויז אַ לייטער'ל, וואָס איז געשטאַ-נען אין הויף, און וואָס איז איהם גראָד נויטיג געווען. האָט ער בענומען דאָס לייטער'ל אויף די פּלייצעס, און צוגעשטעלט איהם צום פענסטער פון לעווענטאַלס שלאָף-צימער אויפ'ן הויכצ-פּאַרטער.

די נאַכט איז געווען זעהר אַ פינסטערע...

ווען קאַרל איז שוין געווען אויבען ביים פענסטער, האָט זיך ביי איהם אַרויסגעריסען אַ קללה.

דאָס גאַנצע פענסטער איז געווען פערלייגט מיט ציגעל.

לעווענטאַל האָט, ווייזט אויס, תיכף נאָך קאַרל'ס וויזיט זיך נעפּרובט צו בעוואָרענען.

אַן אַנטוישטער האָט קאַרל אָפּגעשטעלט דעם לייטער, און זיך צוריקגעקעהרט אין דער פאַבריק.

ער האָט זיך אָפּגעלייגט אין בעט און אָנגעהויבען צו בעטראַכטען אַ נייעם פּלאַן, וועלכען ער האָט גערעכענט אויס-צופיהרען שפּעטער.

אין דער פריה האָט גרעגואַר מיט אומרוהיגע אויגען נאָכ-געפאָלגט זיין ברודער. יעדער ווידער האָט נישט געקוקט אויף גרעגואַר'ן, און איז געווען אויפגערעגט.

אַ גאַנצען טאָג האָט איהם נישט אָפּגעלאָזט זיין פערבער-כישער פּלאַן...

כדי צוצוקומען צום קופער, וואו דער אַלטער חסר דעה האָט פערשלאָסען דאָס געלד, מוז מען קודם כל איבערלעבען די קוך-טיר, אַריינגעהן אין דעם צימער, וואו דער אַלטער שלאָפט, דערנאָך אין צווייטען צימער, און ערשט דערנאָך אויפ-רייסען דעם קופער.

— דאָס אַלץ קאָן זיך נישט בעגעהן אָהן אַ טומעל — האָט קאַרל גערעדט צו זיך מיט קאַלטבלוטיגער מיושוב'דיגקייט — לעווענטאַל וועט זיך בלי ספק אויפוועקען... און דאַן וועט מען ברויכען אויסקלויבען: זיין טויט, אָדער מיין אייגענעם סוף... נו, וועל איך שוין אויסקלויבען!..

נעכטען נאָך האָט זיך איהם די גניבה אויסגעוויזען פאַר אַ לייכט דורכפיהרבאַרע זאַך, פאַר אַ קינדער-שפּיל כמעט, אַזוי אַז ער האָט אפילו נישט געטראַכט וועגען צוגרייטען זיך אַן אַליבי. היינט האָט איהם דער שכל אָנגעוויזען דערויף, ווי אויף אַ נויט-ווענדיגקייט.

האָט ער טעלעגראַפירט צו זיך פערבעטען פון לעמבערג אויף מאָרגען עטליכע פון זיינע נאָהנטע פריינד, צווישען וועלכע עס זענען אויך געווען צוויי בעקאַנטע כעמיקער, וועלכע האָבען פון איהם זעהר געהאַלטען.

ער האָט געוואַרט ביז שפּעט אין דער נאַכט, ווען אין שטאָט איז מען שוין געשלאָפען.

גראָד איז די נאַכט געווען אַ רוהיגע, אַ שטילע.

קאַרל האָט מיטגענומען מיט זיך פאַרשידענע פּלים צו שניידען גלאָז, און אַ פעסטע אייזערנע שטאַנגע צו אויפרייסען זאַוויאַסעס און לאָדענס.

ווען עס וואָלט אַפילו אויף מיר געפאַלען אַ חשד — האָט ער געטראַכט — וועלען מיינע קאָלעגען, וועלכע וועלען געוויס קומען צו מיר פון לעמבערג קאָנען בעשטעטיגען אונטער אַ שבועה, אַז איך האָב זיי נישט איבערגעלאָזט אַליין, מחמת אַזוי וועט עס אויך זיין — איך וועל זיי נישט פערלאָזען...

(פאָרטזעצונג קומט)

ווען דער זויגער וויל וואָלט געוואָרען די ווירקליכקייט

און ווען ווער וואָלט געהאַט צוגעבונדענע אויגען און געדאַרפט פּרובירן די בודיניעס מיט דעם דעליקאַטען און אָנגענעהמען געשמאַק, וואָלט ער גלייך אָנגעוויזען אויף **עטקער׳ס בודיניעס.** דער פּרוב וועט יעדען איינציגען איבערציינגען. גרויסע צאָהל סאָרטען פון די איינפאַכסטע ביז צו די דעליקאַטעסטע בודיניעס, וואָס בעפרידיגען אפילו דעם גרעסטען מלונק. מ׳דאַרף פערלאַנגען ד״ר עטקערס בודיניען נור אין די אָריגינעלע פּערפאַקונגען מיט דער שוץ מארקע „Oetkera Jasna Główka"

אויסגעצייכענטע פאָרשריפטען פון בודיניעס און גאַלאַרעטען ענטהאַלט דאָס נייע עטקערס ביכעל מיט קאָלירטע אילוסטראַציעס, אויסגאַבע F. אינ׳ם ביכעלע געפינען זיך אויך גענויע אייגענשאַפטען וועגען דעם בעקאַנטען באַק-אַפּאַראַט „Podziw Kuchni", מיט וועמענס הילף מען קען אויף א קליינעם גאַז-פלאַם באַקען, פּרעגלען און קאָכען. דאָס 7. ביכעלע קען מען בעקומען אין יעדען געשעפט. אין פאַל, אויב ס׳פעהלט אויס, בעט מען זיך צו ווענדען, צולעגענדיג 40 גראָשען פּאָסט-מאַרקען, דירעקט צו

540 **Dr. A. OETKER, Oliwa.**

POT i NIEMIŁĄ WOŃ z RĄK, NÓG i PACH

USUWA ZNANY I NIEZASTĄPIONY OD 1/2 WIEKU

SUDORYN

w PUDEŁKU z SITKIEM.

FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI" WARSZAWA

דער שענסטער מאָמענט איז לעבען.

דער שענסטער מאָמענט אין לעבען פון יעדען מאַנספּערזאָן און יעדער פרוי איז דער מאָמענט פון קוש

ווי טראַגיש איז אָבער דאַמאָלס, ווען די געליבטע אָדער דער געליבטער ציהט זיך צוריק, דערשראָקען דורכ׳ן אומאָנגענעהמען גערוך פונ׳ם מויל פון דער געליבטער פּערזאָן.

און דאָך קען מען די דאָזיגע טראַגעדיע אַזוי לייכט פאַרמיידען, בענוצענדיג דעם רעטונגס מיטעל

FERMENTINA

וועלכער בעזייטיגט דעם אומאָנגענעהמען ריח פון מויל.

„פערמענטינא" קאָנסערווירט די ציין, שטאַרקט די דזשאָנגעס און מאַכט דאָס אויסאָטעמען אָנגענעהם.

ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5 :הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פּראַוואָס 3 זל. אָדער 3.50 אויף א נאָכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען!

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף איינענער רעכנונג ווערט געזוכט.

בּיטעם רעקורסען, איבערזעצונגען „BIP"

צעגעלניאַנא 40, טעלעפ. 20-62.

אַנאָנסען אין די ציימונגען

☛ ביליג און שנעל. ☚

„עמשטנצע" פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַבינאָוויטש	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 ‎$6^1/_2 - 7^1/_2$
ד״ר רוזענער	הויט-און געשלעכטס-קר.	11–10 2–1
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאָק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2–12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד״ר פּאָפּיער	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1. און 5 4
ד״ר וויינבערג	אינערליכע הערץ לונגען-קר	$7-5^1/_2$ 1-11
ד״ר מטוסעק	רענטגען	6-4 12–2
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7–3
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	2–9

צאָהן-פּלאָמבירונגען, בעלייכטונגען, קאָרענעס, טאַסטען, א אז. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

דער נטגן-אינסטיטוט

טהילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע כעמישע אַנאַליזען. א קוואָרום פאַר שוואַכע.

אָנמעלדונגען שאַלאַך (שקאַלאַשן) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

פּרייזען אין דער שטאָט.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 און אָוונט, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָווא 28

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. med.

Różaner

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועענערישע און הויט-קראַנקהייטען.

— בעהאַנדלונג — מיט קינסטליכע בערג-זאָננע

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

Miejski Kinematograf Cświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג! פאַר דערוואַקסענע!

„דער אינדישער — פאַמיליען-קבר"
(INDYJSKI GROBOWIEC)

אין די הויפּטראָלען:

Mia May, Conrad Veidt, Erna Morena, Lya de Puti, Bernard Getzke.

פאַר יוגענד!

„צי איז דאַרווין גערעכט?"
(Czy Darwin ma rację?)

זעהר בעלעהרענד בילד. זעהר בעלעהרענד בילד

„לעטשניצע" פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען!

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	$12-9^1/_2$ 5–4
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1–11
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	2–12
ד״ר שמידגעלד	נערווען און גמיטסמיטגע קר.	3–1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	– 1
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר ד-שטראַלונגען, ווי שטעלען א. ז. וו. פּעקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אַנאַ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע ארט אַנאַליזען. מי אויך פלעגעט און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א דענטיסטישער קאַבינעט מיט נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ״מ.
ד״ר לאָזשינסקא סטאַראָפּאָלסקא	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאָרענעס, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאַג.

דאַנטיסט צאָהנטעכניק י. ביטענסקי

א קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט. פּרייזען ביליג. צאָהלונג אויף ראַטעס

LEKARZ-DENTYSTA-צאָהן-אַרצט

M. KARABANOW

וואָלטשאַנסקא 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09

היילט, פּלאָמבירט, ציהט ציין גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציין אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד. 1195

לעטשניציע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

ריג זאַכאַרגיע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, רוזשאַנטלעס, צאָהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 5—$1^1/_2$ און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.

CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוועגד.

וואָרנט איבער אויף 42 וואָלטשאַנסקא 42

פּראַנט, 2. שטאָק. שפּרעכשטונדען פון 5-8 טעגליך.

אויפּפאָדערונג.

דערמיט פאָדער איך אויף

יענקעל כיימאָוויטש (פּעפּער-גאַס 13)

ער זאָל בעצאָהלען דעם חוב פאַר די ציימונגען, וואָס קומט מיר שוין זייט א לענגערע צייט.

עקיבא גרינבוים.

אַנאָנסען - פּרייזן:

פאַר א מילימעטער - שורה. פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ׳ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט מעהרער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט מעהרער.

אַבאָנעמענט-פּרייז:

אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מעהרער. — פאַר׳ן איינהאַנדלען און מערקען פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון פריה ביז אָוונט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.